

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DO PROJEKTU ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY
KOMPRACHCICE**

opracowanie:
mgr inż. Tomasz Dryjański

wrzesień 2015 - wrzesień 2016r.

Spis treści

I.	WSTĘP	str. 2
1.	Podstawa prawna opracowania	str. 2
2.	Cel opracowania projektu „Zmiany Studium”	str. 2
II.	ZAKRES OPRACOWANIA, WYKORZYSTANE MATERIAŁY, METODY ORAZ CEL SPORZĄDZENIA PROGNOZY	str. 4
III.	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA	str. 5
1.	Charakterystyka stanu i funkcjonowania środowiska	str. 5
1.1.	Lokalizacja terenu, położenie fizycznogeograficzne i geomorfologia terenu	str. 5
1.2.	Budowa geologiczna	str. 6
1.3.	Warunki klimatyczne	str. 7
1.4.	Hydrografia terenu	str. 8
1.5.	Zasoby wód podziemnych	str. 10
1.6.	Gleby	str. 10
1.7.	Szata roślinna i świat zwierzęcy	str. 11
2.	Degradacja środowiska	str. 15
2.1.	Hałas	str. 15
2.2.	Zanieczyszczenie środowiska wodnego, gruntu oraz warstwy glebowej	str. 16
2.3.	Zanieczyszczenie powietrza	str. 16
3.	Uwarunkowania ekologiczne	str. 17
3.1.	Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	str. 17
3.2.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji założeń projektu „Zmiany Studium”	str. 18
3.3.	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności w odniesieniu do obszarów chronionych na podstawie <i>ustawy o ochronie przyrody</i>	str. 19
3.4.	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	str. 23
3.5.	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	str. 24
IV.	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI ZAŁOŻEŃ PROJEKTU STUDIUM NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA	str. 25
V.	METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU ZMIANY	str. 40
VI.	ROZWIĄZANIA MAJĄC NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OBSZARU NATURA 2000	str. 42
VII.	STRESZCZENIE	str. 48

I. WSTĘP

1. Podstawa prawna opracowania

○ „prognozy oddziaływania na środowisko”

Niniejsza prognoza została wykonana w związku z wymogiem art. 46 pkt 1 oraz art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (j.t. Dz. U. z 2016r., poz. 353 z późn. zm.). Prognozę opracowano na podstawie analizy projektu „Zmiany Studium”, założeń ochrony środowiska, informacji o istniejącym i projektowanym sposobie zagospodarowania terenu oraz analizy opracowania ekofizjograficznego.

- **projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Komprachcice** – jako dokumentu, do którego opracowano niniejszą prognozę.

Projekt „Zmiany Studium” uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Komprachcice, sporządzony został na podstawie Ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015r., poz. 199 ze zmianami) oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004r. Nr 118, poz. 1233).

2. Cel opracowania projektu „Zmiany Studium”

Celem Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Komprachcice, jest wprowadzenie możliwości uwzględniania, w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na obszarach oznaczonych w studium jako STREFA ROLNA, a także uaktualnienie zapisów w zakresie występowania na obszarze gminy terenów zamkniętych, udokumentowanych złóż kopalin oraz udokumentowanych wód podziemnych.

Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, w świetle obowiązujących przepisów prawnych, nie muszą zachowywać zgodności z zapisem studium, w związku z czym, wydawane były na obszarze gminy również na terenach

rolniczych niewskazanych w studium jako obszary rozwoju nowych inwestycji. Obecny zapis studium umożliwia uwzględnianie w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego powstałe budynki na mocy decyzji, nie przewiduje natomiast możliwości uwzględniania wydanych decyzji, na podstawie które nie zostały jeszcze wydane pozwolenia na budowę. W świetle obecnych zapisów obowiązującego studium, mogą powstawać roszczenia do Gminy z tytułu obniżenia wartości nieruchomości, w przypadkach nabycia przez inwestorów nieruchomości z wydanymi decyzjami, których w świetle obecnych zapisów studium nie można uwzględniać w sporządzanych planach zagospodarowania przestrzennego.

W związku z przepisem określonym w art. 95 *ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2011 r., Nr 163, poz. 981 ze zm.)*, nastąpiła konieczność weryfikacji ustaleń dotyczących występowania na obszarze gminy udokumentowanych złóż kopalin oraz udokumentowanych wód podziemnych, zawartych w obowiązującym studium. Uaktualniono zapisy studium o występujące na obszarze gminy udokumentowane złoża kruszywa naturalnego "Domecko" oraz doprecyzowano granicę złoża węgla brunatnego „Polska Nowa Wieś”. Ponadto określono graficznie granicę Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 337 oraz doprecyzowano przebieg granicy GZWP 333.

W związku decyzją Nr 393/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 30.09.2014r. w *sprawie ustalenia terenów zamkniętych w resorcie obrony narodowej*, nastąpiła konieczność weryfikacji zapisów studium w zakresie występowania terenów zamkniętych na obszarze gminy. Uaktualniono nr działek stanowiące tereny zamknięte, w tym uwzględniono nową działkę nr 1392/33 położoną w miejscowości Polska Nowa Wieś rejonie lotniska.

W związku z koniecznością uwzględnienia przepisów obowiązującego prawa, w świetle art. 118 *ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 469)*, uzupełniono w Rozdziale I ustalenia wynikające z *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* w zakresie położenia obszaru gminy w granicach jednostek planistycznych gospodarowania wodami - jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP).

II. ZAKRES OPRACOWANIA, WYKORZYSTANE MATERIAŁY, METODY ORAZ CEL SPORZĄDZENIA PROGNOZY

Prognozę oddziaływania na środowisko, sporządzoną do omawianego projektu „Zmiany Studium”, przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan informacji o środowisku przyrodniczym oraz przewidywanym zainwestowaniu i zagospodarowaniu terenu. Ustosunkowano się do ustaleń projektu „Zmiany Studium”, przyjętych w nim założeń ochrony środowiska oraz wskazano potencjalne zagrożenia dla środowiska.

Opracowanie prognozy poprzedziła wizja lokalna w terenie pozwalająca rozpoznać i ocenić cechy terenu, stopień jego degradacji, formę użytkowania terenów, stan środowiska oraz podatność na degradację. Aktualny stan środowiska oraz jego zasoby, ocenione zostały głównie na podstawie opracowania ekofizjograficznego sporządzonego dla potrzeb „Zmiany Studium” oraz w oparciu o przeprowadzone oględziny terenu. Ocenę ewentualnych zagrożeń dla środowiska, jakie mogą wystąpić przy zagospodarowaniu terenu określonym w projekcie „Zmiany Studium”, oparto na podstawie danych z podobnych zamierzeń realizowanych w zbliżonych warunkach. Zakres opracowania odpowiada swym charakterem oraz stopniem szczegółowości skali opracowania projektu „Zmiany Studium”, a więc jest stosunkowo ogólny, zwłaszcza w odniesieniu do prognoz oddziaływania na środowisko sporządzanych do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Celem prognozy jest określenie przyjętych w nim założeń w odniesieniu do potrzeby ochrony środowiska oraz wskazanie potencjalnych zagrożeń dla środowiska.

Prognozę sporządzono z uwzględnieniem informacji zawartych w następujących dokumentach:

- projekcie Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Komprachcice;
- obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Komprachcice;
- opracowaniu ekofizjograficznym podstawowym dla gminy Komprachcice, oprac. BIPROK Opole, 2006r.;
- prognozach oddziaływania na środowisko ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów zurbanizowanych na terenie gminy Komprachcice, oprac. BIPROK Opole, 2001/2005r.

W trakcie sporządzania prognozy korzystano z następującej literatury:

- Cichocki Z. 2004. Problematyka ochrony przyrody w planowaniu miejscowym oraz wybrane zagadnienia dotyczące opracowań ekofizjograficznych i prognoz oddziaływania na środowisko. Oficyna Wydawnicza ZOIU, Wrocław.
- Korzeniak G. 1998. Prognozowanie skutków przyrodniczych planów zagospodarowania przestrzennego. Poradnik metodyczny. Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej (Oddział w Krakowie), Kraków.
- Sas – Bojarska Aleksandra. 2007. Przewidywanie zmian krajobrazowych w gospodarowaniu przestrzenią z wykorzystaniem ocen oddziaływania na środowisko na przykładzie transportu drogowego. Przedsiębiorstwo Prywatne WIB, Gdańsk.
- Kistowski M. Regionalny model zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska Polski a strategię rozwoju województw. Uniwersytet Gdański, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Gdańsk – Poznań. 45, 392, 2003. [w języku polskim].
- Kozłowski S. Przyszłość ekorozwoju. Wydawnictwo KUL. 197, 586, 2005.
- Borys T. (red.) Borys T. W stronę zrównoważonego rozwoju polskich gmin i powiatów. Zarządzanie Zrównoważonym rozwojem. Agenda 21 w Polsce – 10 lat po Rio. Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko. Białystok. 40, 279, 2003.
- Marczewski, M. Maniakowski. Ptasię Ostoje, Carta Blanca Sp. z o.o. Grupa Wydawnicza PWN, 2010.

III. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA

1. Charakterystyka stanu i funkcjonowania środowiska (na podstawie opracowania ekofizjograficznego BIPROK Opole, 2006r.)

1.1. Lokalizacja terenu, położenie fizycznogeograficzne i geomorfologia terenu

Gmina Komprachcice położona jest w centralnej części województwa opolskiego. Pod względem geograficznym obszar gminy zalicza się do Równiny Niemodlińskiej wchodzącej w skład mezoregionu - Niziny Śląskiej. Wysokości bezwzględne terenu wahają się od 154 m n.p.m. do 197 m n.p.m. Na obszarze gminy dominuje falista wysoczyzna plejstoceniowa z kulminacjami wznoszącymi się ponad 195 m n.p.m. w okolicach miejscowości Wawelno i Ochodze oraz obniżeniami dolin cieków wodnych: Ochodzanki, Bródka i cieku bez nazwy, płynącego przez Polską Nową Wieś i Komprachce. Od strony północnej wysoczyzna przechodzi

stromą krawędzią w pradolinę Odry, gdzie występują spadki terenu 5 - 10 %. Od wschodu ogranicza ją dolina rzeki Prószkówki. W zasięgu pradoliny Odry znajdują się najniżej położone północne i wschodnie fragmenty gminy, tworzące średnią i wysoką terasę Odry. Terasa średnia obejmuje niewielki teren leżący na granicy z miastem Opole na północ od linii kolejowej Opole - Wrocław. Terasa wysoka obejmuje wsie: Chmielowice, Dziekaństwo i część Domecka. Doliny Prószkówki, Bródka i ich dopływów odznaczają się niewielką szerokością – maksymalnie do 300 m oraz płaską i wyraźnie wciętą powierzchnią denną. W obszarach źródłowych i w górnym biegu doliny te tworzą rozległe podmokłe niecki. Dość znaczne deformacje pierwotnej rzeźby wniosły formy antropologiczne - wyrobiska poeksploatacyjne. Największe zespoły wyrobisk o powierzchni kilkunastu ha i głębokości kilkunastu metrów znajdują się w okolicach cegielni w Chmielowicach oraz w Polskiej Nowej Wsi i w Osinach (wyrobiska po eksploatacji węgla brunatnego w okresie międzywojennym). Znacznie mniejsze rozmiary posiadają liczne wyrobiska po eksploatacji kruszywa, występujące w obrębie wszystkich wsi.

1.2. Budowa geologiczna

Gmina Komprachcie położona jest na wschodnim skłonie depresji śląsko - opolskiej (niecka opolska). W podłożu stwierdzono kilkusetmetrowy kompleks słabo zmetamorfizowanych łupków i szarogłazów, w górnym odcinku utwory te reprezentują prawdopodobnie dolny karbon, na których leżą triasowe osady zachodniej części monokliny przedsudeckiej. Od dołu występują piaskowce triasu dolnego, wyżej dolomity, margle i wapienie oraz gipsy i anhydryty retu (górną piaskowiec), o łącznej miąższości osiągającej w Opolu ok. 90 m.

Wyższe utwory triasu środkowego - wapienia muszlowego tworzą skały wapienne i dolomityczne warstw gogolińskich, górażdżańskich, terebratulowych i karchowickich o łącznej miąższości wynoszącej w okolicach Opoła ok. 120 m. Pełny profil osadów wapienia muszlowego jest reprezentowany tylko we wschodniej części gminy Komprachcice. rejonie Komprachcic stwierdzono strop margli triasowych na głębokości ok. 240 m.

Depresja śląsko - opolska stanowi i. Obszar gminy Komprachcice leży na wschodnim skłonie płatu utworów kredowych występującego w środkowej części Opolszczyzny. Skały kredowe zaczynają się od dołu piaskami i piaskowcami z glaukonitem o miąższości do 23 m. Wyżej występują margle ilaste i wapienie. Kompleks posiada miąższość ok. 170 - 200 m i posiada duże znaczenie gospodarcze - jest podstawą przemysłu cementowego w Opolu i okolicach.

Strop utworów kredowych w gminie Komprachcice stwierdzono najpłycej w okolicach Domecka i Pucnika (margle ilaste na głębokości 6- 22 m p.p.t.) oraz w pobliżu cegielni "Komprachcice" w Chmielowicach (iły margliste na głęb. 14 m). W rejonie Komprachcic występowanie utworów kredowych stwierdzono na głębokości ok. 30 m, a miąższość całego kompleksu kredowego wynosi 213 m.

W końcu koniakum powstał obszar wysoczyzny w rejonie Opole - Brzeg - Grodków, zwany obszarem przedgórniooceńskiego działu wód lub przysudecką częścią wału meta karpackiego. Na tym obszarze osadziła się lądowa formacja aluwialno - bagienna wykształcona w postaci iłłów szarych, zielonych, żółtych, brunatnych i pstrych z przewarstwieniami mułków, piasków, żwirów i węgla brunatnych. Miąższość osadów trzeciorzędowych na terenie gminy wynosi przeszło 35 m. Ich powierzchnia stropowa jest nierówna za sprawą licznych wymyć erozyjnych. W dolinach kopalnych miąższość trzeciorzędu ulega miejscami całkowitej redukcji. Utwory trzeciorzędowe odsłaniają się na powierzchni lub występują pod niewielkim nakładem czwartorzędowym (do 3 m) w północnej części gminy - w stromych zboczach pradoliny Odry oraz we wschodniej części gminy - wzdłuż dolin Prószkówki. Lokalne wyniosłości podłoża trzeciorzędowego stwierdzono ponadto w Polskiej Nowej Wsi, Komprachcicach, Osinach i w Pucniku.

Najstarsze utwory czwartorzędowe reprezentowane są przez gliny zwałowe stanowiące pozostałości moreny dennej zlodowacenia południowopolskiego. Nad nimi albo bezpośrednio na trzeciorzędzie leżą piaski i piaski ze żwirem o zmiennej miąższości (do 30 m). Stropowa część piasków zawiera często domieszkę głązów, bywa zagliniona albo lokalnie przykryta cienkimi płatami gliny zwałowej.

Po wschodniej stronie doliny Prószkówki oraz częściowo po jej zachodniej stronie występują plejstoceny piaski i pospółki rzeczne - wysokiej terasy erozyjno - akumulacyjnej Odry (10 - 20 m n.p. rzeki). Na północy w rejonie Żerkowic, występują piaski i piaski ze żwirem średniej terasy Odry (5 - 7 m n.p. rzeki). Najmłodsze osady stanowią holoceny mady rzeczne – gliny piaszczyste i pylaste, piaski zaglinione, piaski próchniczne, namuły organiczne i torfy - wypełniające dna dolin.

1.3. Warunki klimatyczne

Obszar gminy Komprachcice wg podziału E. Romera zalicza się do podgórnich nizin i kotlin (region pluwiotermiczny odrzański - A. Schmuck 1961) i należy do najcieplejszych w Polsce. Średnia roczna temperatura wynosi 8,5°. Układ warunków termicznych jest bardzo korzystny dla wegetacji roślin.

Najczęściej notowanym kierunkiem wiatru są wiatry zachodnie z mniejszym udziałem kierunku południowo – zachodniego i północno - zachodniego. Wiatry z w/wym. kierunków stanowią 55 % sumy rocznej. Najrzadsze są wiatry z kierunku wschodniego, północno - wschodniego i północnego. Zimą i jesienią zaznacza się przewaga wiatrów południowych, zaś w okresie wiosny i lata przeważa cyrkulacja zachodnia. Niewielkie wartości cisz świadczą o dużym stopniu nawietrzenia, co jest korzystne z punktu widzenia higieny atmosfery. Wiatry o największych prędkościach notowane są z kierunków : zachodniego, północno - zachodniego i południowo - zachodniego.

Maksymalne zachmurzenie występuje w miesiącach późnojesiennych i zimowych. Najpogodniejszym okresem w roku jest miesiąc sierpień i początek września. W tym też okresie występuje najmniej dni pochmurnych. Maksymalna ich liczba przypada w listopadzie i grudniu.

Średnia suma roczna opadu osiąga wartość 650 = 700 mm. W przebiegu rocznym większość opadów przypada na miesiące letnie z maksimum w lipcu. Najmniej opadów notuje się w okresie zimowo - wiosennym (luty - kwiecień). Najwięcej burz notuje się w okresie największych opadów t.j. od czerwca do sierpnia, z maksimum w lipcu.

Lokalne warunki klimatyczne uzależnione są od całokształtu warunków fizjograficznych, głównie od urzeźbienia i szaty roślinnej. Na terenie gminy wyróżniono dwa typy klimatu lokalnego, związane z terenami: wysoczyzny plejstoceńskiej oraz dnami dolin cieków wodnych. Strefa wysoczyzny jest najkorzystniejsza z punktu widzenia bioklimatycznego. Jest to teren położony poza strefą inwersji termiczno - wilgotnościowej. Strefa dna dolin odznacza się podwyższoną wilgotnością powietrza i jego okresową stagnacją, co odbija się na panującym układzie temperatur. W stosunku do wysoczyzny przedłużony jest okres zalegania mgieł i przymrozków przygruntowych wiosną i jesienią.

1.4. Hydrografia terenu

Przez obszar gminy Komprachcice przepływają następujące ciekі: Prószkówka, Krzywula i Olszanka (po granicach gminy), Ochodzanka, Bródek. Ponadto występuje kilka bezimiennych cieków wodnych stanowiących dopływy większych ww. cieków. Prószkówka, Krzywula i Olszanka stanowią dopływy Odry, pozostałe ciekі należą do zlewni Prószkówki. Ciek przy zachodniej granicy gruntów wsi Wawelno należy do zlewni Ścinawy Niemodlińskiej.

Na obszarze gminy nie występuje zagrożenie powodziowe pomimo zmiennych stanów wód w okresach intensywnych opadów i roztopów.

Dość liczne na terenie gminy stawy są tworami sztucznymi. Stanowią je stawy rybne, zbiornik małej retencji w Komprachcicach oraz wyrobiska poeksploatacyjne węgla brunatnego i surowców ilastych w Wawelnie, Chmielowicach, Polskiej Nowej Wisi i Osinach.

Obszar Gminy Komprachcice położony jest, zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry zatwierdzonym przez Radę Ministrów w dniu 22.02.2011 r. (M.P. 2011, nr 40, poz. 451 z dnia 27.05.2011 r.) w granicach następujących jednostek planistycznych gospodarowania wodami - jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

- Prószkowski Potok o kodzie PLRW60001711969, która stanowi część scalonej części wód Prószkowski Potok (SO1104), oceniona przez PGW jako silnie zmieniona o złym stanie, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego, jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny;*
- Glinka o kodzie PLRW60002171192, oceniona przez PGW jako naturalna o złym stanie, zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego, jakim jest dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny;*
- Olszanka o kodzie PLRW600017117924, która stanowi część scalonej części wód Odra od Małej Panwi do granic Wrocławia (SO1102), oceniona przez PGW jako naturalna o złym stanie, zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego, jakim jest dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny;*
- Krzywula o kodzie PLRW600017111989, która stanowi część scalonej części wód Odra od Małej Panwi do granic Wrocławia (SO1103), oceniona przez PGW jako naturalna o złym stanie, zagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego, jakim jest dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny;*
- Krzemionka o kodzie PLRW60001712894, oceniona przez PGW jako naturalna o złym stanie, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego, jakim jest dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny;*
- Wytoka o kodzie PLRW600017128769, która stanowi część scalonej części wód Ścinawa Niemodlińska (SO0913), oceniona przez PGW jako naturalna o złym stanie, niezagrożona nieosiągnięciem celu środowiskowego, jakim jest dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny.*

1.5. Zasoby wód podziemnych

Na obszarze gminy Komprachcie stwierdzono występowanie 3 pięter wód podziemnych: czwartorzędowego, trzeciorzędowego oraz kredowego.

Piętro czwartorzędowe - występuje na całym obszarze gminy z wyjątkiem wychodni ilastych utworów trzeciorzędowych w północnej i wschodniej części. Zwierciadło wody tego piętra jest przeważnie swobodne i zalega na głębokości od 0,5 m w dolinach rzek do kilku, a miejscami do kilkunastu metrów na wysoczyźnie plejstocenijskiej. Utworami wodonośnymi są piaski, piaski ze żwirem i żwiry rzeczne lub wodnolodowcowe. Piętro czwartorzędowe nie jest chronione przed zanieczyszczeniem z powierzchni terenu przez warstwę utworów nieprzepuszczalnych poza lokalnie występującymi płatami glin zwałowych w stropie warstwy wodonośnej. Niemal we wszystkich ujęciach występuje nadmiar związków żelaza i manganu, zaś woda wymaga skomplikowanego uzdatniania.

Piętro trzeciorzędowe - związane jest z przewarstwieniami piaszczystymi wśród utworów ilastych miocenu. Zwierciadło wody jest napięte, nawiercono je na głębokościach od 4 do 28 m p.p.t. Stabilizuje się na głębokości kilku metrów p.p.t. Podobnie jak w piętrze czwartorzędowym są to wody miękkie z nadmiarem związków żelaza i manganu, natomiast są znacznie czystsze pod względem bakteriologicznym, bowiem trzeciorzędowe piętro wodonośne jest dość dobrze izolowane od stropu przez warstwę ilastą o zmiennej grubości.

Piętro kredowe - występuje w szczelinowych piaskowcach cenomanu. Woda pod względem chemicznym nie nadaje się do picia i celów gospodarczych - jest bardzo twarda, zawiera duże ilości siarczanów i chlorków. Obszar gminy obsługiwany jest z wodociągu grupowego budowanego wspólnie przez gminy Prószków, Komprachcice i Dąbrowa Niemodlińska, czerpiącego wodę z ujęcia wód podziemnych "Zimnice Małe - Żłince" na terenie gminy Prószków - z utworów wapienia muszlowego.

1.6. Gleby

Na obszarze gminy występują gleby bielcowe słabo gliniaste i gliniaste wytworzone z piasków oraz iłów i glin. Wg szczegółowej klasyfikacji glebowo - rolniczej dominują gleby typu brunatnych wylugowanych i czarnych ziem zdegradowanych.

Przeważają gleby wytworzone z piasków, które cechuje okresowy lub stały niedobór wilgoci, należące do 4, 5 i 6 kompleksu rolniczej przydatności (pszenno - żytni, żytni dobry, żytni słaby). Gleby powstałe z iłów i glin występujące w północnej

i wschodniej części gminy, odznaczają się właściwymi stosunkami wodno - powietrznymi i należą do 1,2, oraz 8 kompleksu rolniczej przydatności (pszenny bardzo dobry, pszenny dobry, zbożowo - pastewny mocny). W dolinach większych cieków występują mady, głównie piaszczyste a na obszarach źródliskowych: gleby mułowo - torfowe. Dominują gleby okresowo lub stale podmokłe. Należą do użytków zielonych średnich i dobrych.

1.7. Szata roślinna i świat zwierzęcy

W zakresie występowania roślinności potencjalnej, w opracowaniu ekofizjograficznym stwierdzono, iż w zależności od lokalnych uwarunkowań naturalnych, na obszarze gminy Komprachcice, powinny występować różnego rodzaju zbiorowiska leśne: w dolinie Prószkówki oraz dolinach niewielkich strumieni - łągi jesionowo-olszowe, na pozostałym obszarze - grądy środkowoeuropejskie. W zachodniej części gminy powinny dominować niżowe dąbrowy typu środkowoeuropejskiego. Roślinność rzeczywista gminy Komprachcice oraz jej bogactwo jest odzwierciedleniem bardzo dużej ilości siedlisk, jakie wykształciły się tu w wyniku różnej żyzności gleb, warunków wodnych i mikroklimatycznych. Wykształciło się wiele zbiorowisk roślinnych zarówno naturalnych (m.in. leśne, zaroślowe, wodne, szuwarowe), jak i półnaturalnych i antropogenicznych (m.in. łąkowe, polne, ruderalne). Dominującymi zbiorowiskami na tym terenie są zbiorowiska segetalne oraz leśne i łąkowe. Działalność człowieka w sposób istotny zmniejszyła areał występowania lasów.

Zbiorowiska wodne występują w rejonie rzeki Prószkówki, żwirowni, glinianek, stawów hodowlanych oraz strumieni i rowów melioracyjnych. Najczęściej spotykanym zbiorowiskiem wodnym na terenie gminy Komprachcice jest zespół rzęsy trójrowkowej, który występuje często w różnego rodzaju płytkich zbiornikach wodnych. W zbiorowisku tym dominuje najczęściej rzęsa drobna. Niemniej pospolity jest zespół moczarki kanadyjskiej spotykany na rozproszonych stanowiskach w różnego rodzaju ciekach i zbiornikach wodnych na obszarze całej gminy. Rzadziej spotykane są: zespół jaskra wodnego, zespół rogatek sztywnego, zespół wyłócznika kłosowego, zespół rdestnicy pływającej oraz jeden najpiękniejszych zespołów roślin pływających, czyli zespół „lilii wodnych” budowany na tym terenie najczęściej przez pospolitszego grążela żółtego. Do najbardziej interesującego, ze względu na rzadkość występowania w skali regionu, zespołu wodnego na terenie gminy, należy zespół rdestnicy nawodnej i rdestnicy grzebieniastej - stwierdzone w nieczynnych gliniankach na zachód od Chmielowic oraz zespół pływacza

zwyczajnego stwierdzony w nieczynnych gliniankach na zachód od Chmielowic oraz w nieczynnych piaskowniach i żwirowniach w Osinach oraz koło Polskiej Nowej Wsi. Ponadto w nieczynnych gliniankach na zachód od Chmielowic występują stanowiska roślin chronionych: kotewki orzech wodny oraz centurii nadobnej.

Zbiorowiska szuwarowe i namułkowe występują w otoczeniu zbiorników wodnych i stanowią najczęściej różnego typu zbiorowiska szuwarowe. Wśród szuwarów właściwych do najczęściej występujących należy szuwar trzciny pospolitej szuwar pałki szerokolistnej oraz szuwar ponikła błotnego. Rzadziej spotykane są: zespół z dominacją strzałki wodnej, zespół jeżogłówki gałęzistej, zespół tataraku, zespół rzepichy ziemnowodnej i kropidła wodnego oraz zespół manny mielec. Nieco wyższe położenia w stosunku do siedlisk szuwaru właściwego, zajmują szuvary wielkoturzycowe. Do najpospolitszych zbiorowisk tego typu należy zespół kosańca żółtego zajmującego strefy przybrzeżne małych zbiorników, a także rowy i wilgotne obniżenia terenu na całym terenie gminy, zespół turzycy błotnej występujący pospolicie w różnych typach siedlisk wilgotnych i mokrych, zespół turzycy dzióbkwatej, zespół turzycy zaostrej i zespół turzycy sztywnej. Bardzo pospolitym zbiorowiskiem i zajmującym znaczne powierzchnie wilgotnych terenów przybrzeżnych jest szuwar mózgowy.

Zbiorowiska łąkowe stanowią istotne uzupełnienie szaty roślinnej położone w dolinach cieków wodnych. Najbogatszymi gatunkowo, a zarazem najszybciej znikającymi z krajobrazu regionu typami łąk są łąki wilgotne. Wyróżniamy tu kilka typów zbiorowisk, wśród których na uwagę zasługują występujące w okolicach Domecka i Ochodzy: zbiorowiska ziołoroślowe z dominacją wiązówki błotnej oraz zbiorowisko łąkowe z dominacją ostrożenia warzywnego i rdestu wężownika stwierdzone w Chmielowicach. Dostyc rzadko, m.in. w Domecku, spotykane jest również zbiorowisko łąk wilgotnych należące do zespołu ostrożenia łąkowego. Najczęściej tworzy ono małe powierzchniowo fitocenozy w miejscach podmokłych. Gatunkiem dominującym w płatach jest ostrożeń łąkowy. Należy on do typowych zbiorowisk antropogenicznych, zajmując siedliska łągowe lub olsowe. Jego występowanie wymaga stałej ingerencji człowieka. Zaprzestanie wykaszania jego płatów powoduje najczęściej znaczne zubożenie składu florystycznego. Nienawożone fragmenty trzęślicowych łąk zmiennowilgotnych koszone jeden raz w roku, najczęściej pod koniec lata lub w jesieni, na ściólkę dla bydła, w ostatnich latach ograniczają swą powierzchnię do niewielkich, często zubożonych i kadłubowych płatów. W lokalnych zagłębieniach kompleksów łąkowych, na zabagnionych glebach glejowych występuje dostyc pospolicie zespół sitowia leśnego. Na wyższych terasach zanotowano także płaty łąk wyczyńcowych i łąk owsicowych służących najczęściej jako pastwiska. Pospolite w gminie są natomiast tzw. zespoły

dywanowe porastające miejsca intensywnie wydeptywane, w tym nawet szczeliny chodników. Budują je pospolite rośliny odporne na uszkodzenia mechaniczne, takie jak babka zwyczajna, wiechlina roczna czy rdest ptasi.

Zbiorowiska segetalne i synantropijne są dość pospolite na obszarze gminy i tworzą je zespoły roślinne użytków rolnych, zarówno upraw zbożowych jak i okopowych. Zbiorowiska chwastów zajmują miejscami duże powierzchnie i stanowią bardzo ważny element krajobrazu, szczególnie w centralnej i południowej części gminy. Najczęściej spotykanym zespołem upraw zbożowych jest zespół maka piaskowego, który wykształca się w postaci typowej na powierzchniach gruntów ornych gminy. Natomiast zespoły wyki czteronasiennej i chłodka drobnego występują rzadko.

Pozostałe zbiorowiska roślinne o charakterze antropogenicznym są na obszarze gminy bogato reprezentowane. Zbiorowiska te związane są z terenami zmienionymi przez człowieka, tj. terenami zabudowanymi, zrębami leśnymi, okrajkami i miejscami wydeptywanymi. Najczęściej w zbiorowiskach tych brak jest gatunków rzadkich i chronionych.

Grupa zbiorowisk muraw napiaskowych reprezentowana jest przez zespół goździka kropkowanego oraz zespół z dominacją połonicznika nagiego. Płaty tych zespołów występują bardzo rzadko na niewielkich powierzchniach w miejscach piaszczystych, pastwiskach i nieużytkach na terenie całej gminy. W strefie kontaktowej różnych typów biocenoz leśnych i zadrzewieniowych wykształcają się zbiorowiska okrajkowe. W ich skład wchodzi gatunki takie jak rzepik pospolity, gorysz siny, wyka leśna czy bodziszek krwisty. Zbiorowiska te występują bardzo rzadko w południowo- zachodniej części gminy.

Do zbiorowisk zaroślowych należą zarośla tarniny występujące dosyć często na skrajach zadrzewień, miedzach i obrzeżach dróg polnych. W centralnej i wschodniej części gminy, na podmokłych nieużytkach, na niewielkich powierzchniach, wykształciły się łożowiska z przewagą wierzby szarej i wierzby pięciopręcikowej. Na obszarze gminy Komprachcice, cechującej się małą lesistością, występuje niewiele zbiorowisk leśnych, charakterystycznych dla terenów nizinnych. Wśród lasów liściastych na niewielkich powierzchniach, w okolicach Polskiej Nowej Wsi występują grądy środkowoeuropejskie. W większości przypadków są to również zbiorowiska zubożałe pod względem florystycznym, fragmentarycznie wykształcone i pozbawione gatunków charakterystycznych. W dolinach cieków wodnych oraz nad brzegami zbiorników wodnych występuje łąg jesionowo-olszowy, w którego drzewostanie dominuje olsza czarna.

Lasy o charakterze borów sosnowych i borów mieszanych zajmują na terenie gminy Komprachcice największe powierzchnie. W wielu miejscach, występują

fragmentarycznie wykształcone bory świeże z gatunkami borowymi w runie oraz już na znacznie mniejszych powierzchniach bory mieszane. Często jednak spotykane są tu zbiorowiska wtórne, ze sztucznie nasadzoną sosną na siedliskach grądów, które mają niewielką wartość przyrodniczą. W bardzo ubogim pod względem florystycznym runie tych lasów dominują różne gatunki jeżyn oraz trzcinnik piaskowy, szczególnie bujnie rozwijające się w partiach nadmiernie prześwietlonych. Spotykane są na całym obszarze gminy.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 143 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 29 maja 1995 r. całość lasów Nadleśnictwa Prószków została uznana za lasy ochronne, czyli wszystkie lasy w gminie Komprachcice.

Na obszarze gminy występują następujące siedliska przyrodnicze podlegające ochronie:

- zalewane muliste brzegi rzek - na krótkich odcinkach w dolinie Prószkówki;
- nizinne rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników - na niewielkich powierzchniach w rzece Prószkówce;
- mokre łąki użytkowane ekstensywnie - na niewielkich powierzchniach w okolicach Domecka i Chmielowic;
- szuwały wielkoturzycowe - na niewielkich powierzchniach w nieczynnych gliniankach na zachód od Chmielowic;
- grąd środkowoeuropejski - na niewielkich powierzchniach w okolicach Polskiej Nowej Wsi;
- łąg jesionowo-olszowy - na niewielkich powierzchniach w miejscach zabagnionych w dolinie Prószkowskiego Potoku, m.in. w Chmielowicach;
- olsy i łożowiska - na niewielkich powierzchniach miejscami wzdłuż brzegów Prószkowskiego Potoku i jego dopływów.

Na obszarze gminy Komprachcice stwierdzono występowanie następujących gatunków roślin objętych ochroną:

- chronione ściśle: kukułka szerokolistna, kruszczyk szerokolistny, listera jajowata, pływacz zwyczajny, włosienicznik rzeczny, centuria nadobna, centuria pospolita, kotewka orzech wodny, śniadek baldaszkowaty, podkolan biały, wawrzynek wilczelyko, róża francuska;

- chronione częściowo: barwinek pospolity, bluszcz pospolity, grąźel żółty, kalina koralowa, konwalia majowa, kruszyna pospolita.

Na obszarze gminy Komprachcice (Wąwelno) stwierdzono występowanie smardza jadalnego – jako gatunku grzyba objętego ochroną.

Na obszarze gminy Komprachcice stwierdzono występowanie gatunków zwierząt objętych ochroną. Wśród bezkręgowców należy wyróżnić: pająk - tygrzyk

paskowany, biegacze: ogrodowy, wręgaty, złocisty i granulowaty, trzmiele, paż królowej, ważka żagnica zielona, ślimak winniczek. Wśród płazów: traszka zwyczajna, żaba wodna, żaba jeziorkowa, żaba trawna, ropucha szara, ropucha zielona, rzekotka drzewna. Gady: jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec, żmija zygzakowata, zaskroniec (na szczególną uwagę zasługują padalec i zaskroniec - gatunki umieszczone na regionalnej czerwonej liście kręgowców Górnego Śląska w kategorii R – rzadki). Z wielu gatunków ptaków lęgowych, spotykanych na tym terenie, do najbardziej interesujących zaliczyć należy: derkacza, który jest zagrożony w skali światowej, kłaskawkę i pokłaskwę. W kompleksie leśnym w południowo- zachodniej części gminy znajdują się stanowiska lęgowe, m.in.: myszołowa, dzięcioła czarnego. Nad brzegami Prószkówki, glinianek i piaskowni lęgnie się sieweczka rzeczna, rokitniczka oraz świerszczak. Na obszarze gminy Komprachcice stwierdzono występowanie następujących ssaków chronionych: kret, jeż zachodni, ryjówka aksamitna, rzęsorek rzeczek, gacek brunatny, mopek.

2. Degradacja środowiska

2.1. Hałas

Degradacja środowiska w zakresie emisji hałasu do środowiska spowodowana jest głównie przez ruch pojazdów samochodowych odbywający się w na autostradzie A4 biegnącej południowo – zachodnią granicę obszaru objętego opracowaniem. Emisja hałasu nie jest odczuwalna przez mieszkańców gminy z uwagi na przebieg drogi w znacznym oddaleniu od jednostek osadniczych oraz w obrębie terenów leśnych. Autostrada stanowi niewątpliwie znaczące źródło uciążliwości dla świata zwierzęcego. Ponadto źródłem emisji hałasu są również drogi wojewódzkie i w mniejszym stopniu powiatowe i gminne.

Ponadto, potencjalne źródło hałasu, mogą stanowić istniejące we wsiach zakłady produkcyjne, w tym tartak zlokalizowany w miejscowości Polska Nowa Wieś. Z uwagi na położenie w sąsiedztwie terenów osadniczych, procesy technologiczne zakładów oraz generowany transport, stanowią lokalne znaczące źródło uciążliwości. Dalszy rozwój tego typu terenów może stanowić źródło emisji hałasu, jednakże na obecnym etapie nie jest możliwe określenie jego stopnia. Poziom hałasu przemysłowego jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od rodzaju stosowanych maszyn i urządzeń, konstrukcji i izolacyjności obudowy zakładów oraz prowadzonych procesów technologicznych. Na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, należy

wprowadzać, w zależności od potrzeb, ustalenia niwelujące negatywne oddziaływanie na tereny mieszkalne, w postaci: ograniczeń dopuszczalnych poziomów emisji hałasu, stosowania technologii budynków obniżających emisję hałasu do poziomów normatywnych, wprowadzenia pasów zieleni izolacyjnej lub innych przegród dźwiękoszczelnych.

2.2. Zanieczyszczenie środowiska wodnego, gruntu oraz warstwy glebowej

Głównym źródłem zagrożeń jakości wód powierzchniowych i wód gruntowych i gruntu jest przede wszystkim odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków komunalnych bezpośrednio do gruntu lub wód powierzchniowych oraz stosowanie nieszczelnych zbiorników na nieczystości. Na wpływ źródeł komunalnych świadczą przede wszystkim wysokie wskaźniki bakteriologiczne. Potencjalnym źródłem zagrożeń dla środowiska gruntowo-wodnego są również tereny rolnicze. Do głównych obszarowych rodzajów zanieczyszczeń z terenów upraw rolnych należą azotany i fosforany pochodzące ze stosowania nawozów mineralnych i naturalnych, stosowanych w nadmiernych dawkach lub w niewłaściwy sposób oraz substancje toksyczne głównie metale ciężkie pochodzące z chemicznych środków ochrony roślin. Ponadto źródłem zanieczyszczeń są ścieki rolnicze w postaci gnojowicy, soków z przym kiszonkowych, zrzucane z gospodarstw domowych do rzek bezpośrednio lub za pośrednictwem sieci rowów szczełowych. Systematycznym badaniom stanu czystości wód podlega tylko rzeka Prószkówka. Wg badań przeprowadzonych w 2004r. wody w rzece odpowiadały III klasie czystości.

2.3. Zanieczyszczenie powietrza

Gmina Komprachcice należy do gmin o niewielkim obciążeniu emisjami i zanieczyszczeniem atmosfery. Położona jest ona z dala od głównych, regionalnych centrów przemysłowych, pozbawiona jest zróżnicowanego przemysłu wprowadzającego zanieczyszczenia do atmosfery. Migracja zanieczyszczeń z m. Opola odgrywa tu niewielką rolę z uwagi na dominujący układ nawietrzania - z kierunków zachodnich.

Do głównych źródeł emisji zanieczyszczeń zaliczyć należy obiekty produkcyjno-przemysłowe oraz lokalne źródła grzewcze i paleniska indywidualne oraz w mniejszym stopniu zanieczyszczenia komunikacyjne, głównie pochodzące z dróg wojewódzkich i autostrady. Szczególnie uciążliwe dla środowiska pozostają paleniska indywidualne, które posiadają niskie emitory, a spala się w nich paliwa o

złej jakości ze względu na ich niską cenę, co powoduje emisję o szkodliwej strukturze zanieczyszczeń. W procesie spalania paliw stałych powstają następujące rodzaje zanieczyszczeń, które dostają się do powietrza:

- pył powstający z popiołu zawartego w węglu,
- dwutlenek i trójtlenek siarki – powstający w wyniku spalania siarki zawartej w paliwie,
- tlenki azotu – tworzące się z azotu zawartego w paliwie jak i w powietrzu doprowadzonym do spalania,
- tlenek węgla – tworzący się w przypadku niezupełnego spalania paliwa.

3. Uwarunkowania ekologiczne

3.1. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

Krajobraz obszaru gminy Komprachcice należy zaliczyć do ekosystemu naturalnego (zbiorowiska wodne, szuwarowe, leśne, zaroślowe, łąkowe i murawowe) i ekosystemu antropogenicznego (zbiorowiska segetalne i synantropijne).

Duże obszary na terenie gminy zajmują grunty orne. Tereny łąk zajmują znacznie mniejsze tereny i występują głównie w dolinach rzek. Dolina Prószkówki stanowi korytarz ekologiczny cenny pod względem przyrodniczym, o nieznacznym stopniu przekształceń. Znaczące powierzchnie w gminie Komprachcice zajmują tereny zabudowane, charakteryzujące się znacznym stopniem synantropizacji, zaburzając ekologiczną strukturę funkcjonalno - przestrzenną. Lokalne wzbogacenia struktury przyrodniczej stanowi zieleń towarzysząca zabudowie mieszkalnej, sady i ogrody przydomowe.

Większość zbiorowisk łąkowych, zwłaszcza wrażliwych na zmiany wilgotnościowe, należy na tym terenie do potencjalnie zagrożonych, które powinny być przedmiotem szczególnej troski. Zaprzestanie wykaszania lub zmiana sposobu ich użytkowania jest przyczyną ich zarastania gatunkami mało wartościowymi pod względem przyrodniczym. Bardzo niekorzystne dla bioróżnorodności tego terenu są nasadzenia sosny lub świerka na siedliskach lasów liściastych.

Występujące na obszarze opracowania krajobrazy i zbiorowiska roślinne (biocenozy synantropijne, pola uprawne, lasy, murawy, ogrody, łąki) cechują się zróżnicowaną stabilnością oraz odpornością na degradację. Jako obszar krajobrazu o znacznej stabilności należy uznać teren dużego kompleksu leśnego w południowo-zachodniej części gminy. Obszar o średniej stabilności obejmuje strefy występowania łąk i miejscowych zadrzewień. Niewielką stabilnością charakteryzują

się zbiorowiska synantropijne sadów i pól oraz monokultury sosny w obrębie kompleksów leśnych potencjalnie zagrożenie na ataki szkodników oraz na zanieczyszczenia powietrza. Najbardziej narażone na degradację są obszary zurbanizowane. Występujące na terenie gminy krajobrazy i zbiorowiska roślinne cechują się w dużym stopniu znaczną i średnią stabilnością. Cały obszar gminy cechuje się średnim stopniem odporności na degradację charakterystycznym dla obszarów gmin wiejskich, w których dominuje tkanka osadnicza.

3.2 Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji założeń projektu „Zmiany Studium”

Niniejsza prognoza sporządzona jest dla potrzeb zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Komprachcice. Celem analizowanego projektu Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Komprachcice, jest wprowadzenie możliwości uwzględniania, w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na obszarach oznaczonych w studium jako STREFA ROLNA, a także uaktualnienie zapisów w zakresie występowania na obszarze gminy terenów zamkniętych, udokumentowanych złóż kopalin oraz udokumentowanych wód podziemnych. W związku z koniecznością ochrony interesów gminy przed ewentualnymi żądaniem odszkodowawczymi, wprowadzono zapis umożliwiający uwzględnianie w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wydanych prawomocnie decyzji na obszarach rolniczych. Dla środowiska nie będzie miało to żadnego znaczenia, decyzje wydawane są po uzyskaniu stosownych uzgodnień z powołanymi organami i instytucjami. Dotyczą miejsc sąsiadujących z istniejącą zabudową.

3.3 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności w odniesieniu do obszarów chronionych na podstawie *ustawy o ochronie przyrody*

Na obszarze gminy Komprachcice występują następujące obszary i obiekty szczególnie cenne przyrodniczo i krajobrazowo, chronione na podstawie *ustawy o ochronie przyrody*:

- **Obszar chronionego krajobrazu Bory Niemodlińskie** utworzony w 1988r., obecnie funkcjonujący w oparciu o Rozporządzenie Nr 0151/P/16/06 Wojewody Opolskiego z dnia 8 maja 2006r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. U. Woj. Opolskiego Nr 33 z 2006r.);

- **Rośliny chronione** jako zasoby przyrody objęte ochroną gatunkową na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną (Dz. U. z 2004r Nr 168, poz. 1764);

Na obszarze gminy występują następujące gatunki roślin objętych ochroną ścisłą: kukułka szerokolistna (*Dactylorhiza majalis*), kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*), listera jajowata (*Listera opata*), pływacz zwyczajny (*Utricularia vulgaris*), włosienicznik rzeczny (*Batrachium fluitans*),

Na obszarze gminy występują następujące gatunki roślin objętych ochroną częściową: bluszcz pospolity (*Hedera helix*), grąźel żółty (*Nuphar lutea*), kalina koralowa (*Viburnum opulus*), konwalia majowa (*Convallaria majalis*), kruszyna pospolita (*Frangula alnus*).

- **Zwierzęta chronione** jako zasoby przyrody objęte ochroną gatunkową na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz. U. z 2004r Nr 220, poz. 2237).

Na obszarze gminy występują następujące gatunki zwierząt objętych ochroną:

owady: pająk tygrzyk paskowany (*Argyope bruennichi*), biegacz ogrodowy (*Carabus arvensis*), biegacz wręgaty (*Carabus cancellatus*), biegacz złocisty (*Carabus nitens*), biegacz granulowaty (*Carabus granulatu*), trzmiele - w tym trzmiel ziemny (*Bambus terrestris*), paż królowej (*Papilio machano*), ważka żagnica zielona (*Aeshna viridis*).

mięczaki: ślimak winniczek (*Helix pomatia*).

płazy: traszka zwyczajna (*Triturus vulgaris*), żaba wodna (*Rana esculenta*), żaba jeziorowa (*Rana lessonae*), żaba trawna (*Rana temporaria*), ropucha szara (*Bufo bufo*), ropucha zielona (*Bufo viridis*), rzekotka drzewna (*Hyla arboreta*).

gady: jaszczurka zwinka (*Lacerta agilis*), jaszczurka żyworodna (*Lacerta vivipara*), padalec (*Anguis fragilis*), żmija zygzakowata (*Vipera Berus*), zaskroniec (*Natrix natrix*).

ptaki: derkacz (*Crex crex*), myszołów (*Buteo buteo*), dzięcioł czarny (*Dryocopus Martusi*), sieweczka rzeczna (*Charadrius dubius*), rokitniczka (*Acrocephalus schoenobaenus*), świerszczak (*Locustella naevia*), pokląskwa (*Saxicola ruberta*), kłaskawka (*Saxicola torquata*)

ssaki: ochrona ścisła - kret, jeż zachodni - 'europejski' (*Talpa europaea*), ryjówka aksamitna (*Sorex araneus*), rzęsorek rzeczek (*Neomys fodiens*), gacek brunatny (*Plecotus auritus*), mopek (*Barbastella barbastellus*).

- **Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie** – jako zasoby przyrody objęte ochroną gatunkową na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (Dz. U. Nr 92, poz. 1029);

Na obszarze gminy występują następujące rodzaje siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie:

- zalewane muliste brzegi rzek (*Bidentalia tripartiti*) – występują na krótkich odcinkach w dolinie Prószkówki;
- nizinne rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (*Ranunculion fluitantis*) – niewielkie powierzchnie w Prószkówce;
- mokre łąki użytkowane ekstensywnie (*Angelico – Cirsietum oleracei – Cirsio - Polygonetum, Cirsetum rivularis*) - niewielkie powierzchnie w okolicach Domecka i Chmielowic;
- szuwały wielkoturzycowe (*Cicuto - Caricetum pseudocyperi*) – niewielkie powierzchnie w nieczynnych gliniankach na zachód od Chmielowic;
- grąd środkowoeuropejski (*Galio sylvatici – Carpinetum betuli*) – niewielkie powierzchnie w okolicach Polskiej Nowej Wsi;
- łąg jesionowo – olszowy (*Fraxino – Alnetum =Circaeum – Alnetum*) – niewielkie powierzchnie w miejscach zabagnionych w dolinie Prószkówki;
- olsy i łożowiska (*Alnetea glutinosae*) – niewielkie powierzchnie miejscami wzdłuż brzegów Prószkówki i jej dopływów.

Na obszarze opracowania nie występują obszary Natura 2000.

Do najcenniejszych obszarów występowania flory i fauny w gminie Komprachcice należy zaliczyć:

- dolina Prószkowskiego Potoku wraz z podmokłymi łąkami i łągami, kompleks podmokłych łąk i turzycowisk koło Ochodzy,
- nieczynne piaskownie i otaczający je kompleks leśny na północ od Polskiej Nowej Wsi,

- nieczynne glinianki na zachód od Chmielowic.

Do najistotniejszych zagrożeń dla środowiska występujących lub mogących występować na obszarze gminy Komprachcice, należy wskazać:

- brak pełnego systemu kanalizacji sanitarnej i oczyszczania ścieków we wsiach Ochodze, Wawelno i Domecko, co powoduje zanieczyszczenia wód powierzchniowych i wód podziemnych w dolinach i na obszarach płytkiego występowania nieprzepuszczalnych iłów trzeciorzędowych,
- ewentualna eksploatacja powierzchniowa surowców ilastych i kruszyw powodująca trwałe przekształcenia powierzchni ziemi oraz zaburzenia naturalnych warunków gruntowo - wodnych,
- występowanie niekontrolowanych wysypisk śmieci, głównie w niezrekultywowanych wyrobiskach poeksploatacyjnych,
- przecięcie kompleksu leśnego w obszarze chronionego krajobrazu autostradą A-4.
- kolizja istniejącej zabudowy wsi Komprachcice i Polska Nowa Wieś z ciągami ekologicznymi rzeki Bródek i cieków bez nazwy,
- bariera w przebiegu ciągów dolinnych w postaci poprzecznych nasypów drogowych i kolejowych,
- występowanie inwestycji uciążliwych dla środowiska, dla których nie ma możliwości ograniczenia uciążliwości – linie elektroenergetyczne 220 kV i 400 kV, autostrada, gminne wysypisko śmieci,
- występowanie zabudowy mieszkaniowej w strefach sanitarnych cmentarzy w Komprachcicach i Polskiej Nowej Wsi,
- funkcjonowanie potencjalnie uciążliwych obiektów produkcyjnych (rzemieślniczych) oraz obiektów hodowlanych w granicach lub w pobliżu terenów intensywnej zabudowy mieszkaniowej.

Nie stwierdza się istotnych problemów ochrony środowiska, w odniesieniu do obszarów chronionych na podstawie *ustawy o ochronie przyrody (tj. Dz.U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, ze zm.)*, a w szczególności obszarów Natura 2000 (które nie występują), choć należy wskazać kilka istniejących zagrożeń. Na obszarze gminy, do najcenniejszych terenów pod względem przyrodniczym zalicza się doliny cieków wodnych, nieczynne piaskownie i glinianki (miejsca występowania siedlisk, gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną) oraz kompleksy leśne – w tym znajdujący się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Bory Niemodlińskie. W tym ostatnim przypadku, istotne źródło uciążliwości stanowi autostrada, jednakże jest to element infrastrukturalny na którego oddziaływanie i przebieg Gmina nie ma wpływu. Wątpliwość budzi lokalizacja rezerw terenu o charakterze produkcyjno –

usługowym (1.W i 2.W) w obrębie obszaru chronionego krajobrazu, która wprawdzie jest możliwa zgodnie z zapisami rozporządzenia Nr 0151/P/16/2006 Wojewody Opolskiego z dnia 8 maja 2006r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie Opolskim (Dz. U. Nr 33 poz. 1133), jednakże należałoby przeanalizować zasadność ich lokalizacji lub wprowadzenie ograniczeń dotyczących jej negatywnego oddziaływania na tereny lasów położonych w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Poza tym obserwuje się presję inwestycyjną dotyczącą lokalizowania zabudowy w obrębie dolin cieków. Celem „Zmiany Studium” jest między innymi docelowo wykluczenie zabudowy w obrębie dolin cieków wodnych. Są to założenia przewidujące zahamowanie niekontrolowanego rozwoju zabudowy na mocy decyzji o warunkach zabudowy po wprowadzeniu „Zmiany Studium” zostaną bowiem uchwalone plany zagospodarowania przestrzennego których zapisy wykluczą niewłaściwe kierunki rozwoju w miejscach wskazanych do zachowania w stanie naturalnym. Realizacja wymienionych w „Zmianie Studium” zamierzeń może w istotny sposób zminimalizować skalę zagrożeń dla środowiska ze strony niekorzystnych kierunków rozwoju urbanizacji kosztem naturalnych korytarzy ekologicznych i terenów otwartych.

Analizując zapis projektu „Zmiany Studium” w odniesieniu do przepisów *ustawy o ochronie przyrody*, należy wskazać proponowane kierunki działań wspomagające zachowanie różnorodności biologicznej oraz utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, poprzez zachowanie istniejących terenów o charakterze korytarzy ekologicznych, sprzyjających:

- zachowaniu dziko występujących roślin i zwierząt, w tym zwierząt objętych ochroną gatunkową (płazy, gady, drobne ptaki),
- zachowaniu fragmentów środowiska przyrodniczego, w tym siedlisk przyrodniczych, o stosunkowo niewielkim stopniu przekształceń,
- zachowaniu naturalnych walorów krajobrazowych w postaci charakterystycznej rzeźby terenu w obrębie dolin cieków wodnych, zieleni we wsiach i zadrzewień,
- zachowaniu kulturowych walorów krajobrazowych w postaci niezainwestowanego zachowania widoku krawędzi morfologicznej pradoliny Odry oraz widoku wsi Wawelno od strony północno – wschodniej wymagającego właściwej ekspozycji w krajobrazie.

3.4 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

- Dokumenty na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym.

Temat ochrony środowiska stanowi istotną część polityki Unii Europejskiej, obejmuje swym zakresem wszystkie dziedziny życia społeczno - gospodarczego oraz dotyczy działań o efektach długofalowych. Jednym z podstawowych dokumentów w zakresie ochrony środowiska ustanowionym przez Unię Europejską do 2020 roku VII Program Działań Środowiskowych Wspólnoty w zakresie środowiska (dokument roboczy Komisji Środowiska, Zmiany Klimatu i Energii w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2020 r. zatytułowany "Dobrze żyć w granicach naszej planety". Obszary priorytetowego działania obejmują zagadnienia dotyczące zmian klimatycznych, przyrody i bioróżnorodności, środowiska, zdrowia i jakości życia, zasobów naturalnych i odpadów. Cele programu zawierają główne zasady polityki w zakresie ochrony środowiska. Szczególną wagę przykładają się także do tematyki zmian klimatycznych, co wiąże się z wypełnianiem zobowiązań Unii Europejskiej związanych z ratyfikacją Protokołu z Kioto, czy Traktatu Akcesyjnego.

- Dokumenty na szczeblu krajowym.

Nadrzędnym strategicznym celem polityki ekologicznej państwa sformułowanym w dokumencie *Polityka ekologiczna państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą na do roku 2016*, jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju oraz tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego, poprzez wzmacnianie systemu zarządzania ochroną środowiska, ochronę dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody, zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii, dalsza poprawa jakości środowiska oraz bezpieczeństwa ekologicznego, ochrona klimatu.

- Dokumenty na szczeblu wojewódzkim.

Celem strategii rozwoju województwa Opolskiego jest podnoszenie poziomu życia mieszkańców, poprawa konkurencyjności regionu z uwzględnieniem zachowania zasad zrównoważonego rozwoju. Dąży się do identyfikacji i likwidacji skutków zagrożeń dla zdrowia, życia, mienia i środowiska, inwentaryzacji dziedzictwa cywilizacyjnego regionu, budowy infrastruktury zapewniającej jego bezpieczeństwo.

Postanowienia ww. dokumentów w części związanej z zagospodarowaniem przestrzennym zostały uwzględnione w projekcie zmiany studium poprzez właściwe rozwiązania w zakresie rozwoju systemów odprowadzania ścieków, właściwego

zagospodarowania odpadów, co wpisuje się w ogólne zasady oszczędnego gospodarowania zasobami środowiska oraz likwidacji zanieczyszczeń. Projekt „Zmiany Studium” uwzględnia zasady zrównoważonego rozwoju poprzez m.in. w racjonalne wskazanie terenów przydatnych do inwestowania z poszanowaniem walorów naturalnych (wybór obszaru lokalizacji inwestycji położonego poza terenami obudowy biologicznej ważniejszych cieków).

3.5. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 96, poz. 1110) oraz z Ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic państwa, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Analizowany teren nie jest położony w obszarze przygranicznym, a realizacja zainwestowania nie powoduje żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji ma charakter lokalny, a ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało niewielki zasięg.

IV. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI ZAŁOŻEŃ ZMIANY STUDIUM NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA

1. Tereny zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, usług publicznych, usług sportu i rekreacji

2. Tereny aktywności gospodarczej (produkcyjno – usługowe)

Oddziaływanie na środowisko: negatywne

1) POWIETRZE - wprowadzenie gazów i pyłów oraz emisja hałasu

W terenach o dominującej zabudowie mieszkaniowej, źródło emisji zanieczyszczeń stanowią głównie systemy grzewcze budynków oraz obsługujący je ruch komunikacyjny. Prognozowane oddziaływanie zabudowy mieszkalnej jest stosunkowo nieznaczące i uzależnione w znacznej mierze od stosowanych technologii grzewczych. Uciążliwość w zakresie emisji zanieczyszczeń jest znacząca w przypadku istniejącej zabudowy, w dużej mierze obsługiwanej przez indywidualne kotłownie na opał stały (węgiel, koks). Powszechnie w paleniskach domowych spalane są śmieci. Zjawisko to szczególnie odczuwalne będzie w sezonie grzewczym, kiedy to znacznie wzrasta zapotrzebowanie na energię ciepłą. Nie wpłynie to znacząco na pogorszenie warunków aerosanitarnych, jednak niska emisja globalnie jest uciążliwa i powoduje pogorszenie jakości powietrza w rejonach o dużym zagęszczeniu zabudowy. Obszar opracowania posiada korzystne warunki klimatyczne i przewietrzalność niesprzyjającą koncentracji zanieczyszczeń atmosferycznych oraz powstawaniu zastoisk zimnego powietrza, jednak ilość przedostających się do powietrza zanieczyszczeń zależeć będzie w dużym stopniu od jakości spalanego paliwa. W przypadku nowej zabudowy, problem ten będzie znacznie bardziej ograniczony, ze względu na współcześnie stosowane technologie, wysokosprawne i o ograniczonej emisji zanieczyszczeń, często oparte na paliwach ekologicznych (olej, gaz, biomasa, energia elektryczna). Coraz powszechniejsze staje się stosowanie kolektorów słonecznych i innych źródeł energii odnawialnej.

W terenach o dominującej funkcji usługowo – produkcyjnej, źródło emisji zanieczyszczeń stanowią systemy grzewcze budynków, obsługujący transport oraz ewentualnie procesy technologiczne. Prognozowane oddziaływanie jest trudne do przewidzenia i uzależnione od rodzaju prowadzonej działalności, rodzaju zastosowania technologii w procesach produkcyjnych oraz systemów grzewczych budynków. W przypadku lokalizacji obiektów usługowych i produkcyjnych, oddziaływanie na środowisko może być znaczące.

Na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, należy wprowadzać ustalenia niwelujące negatywne oddziaływanie na tereny mieszkalne, w postaci ograniczeń dopuszczalnych poziomów emisji hałasu, obowiązku stosowania technologii budynków obniżających emisje hałasu do poziomów normatywnych oraz wprowadzenia pasa zieleni izolacyjnej. Zgodnie z ustawą prawo ochrony środowiska, zapewnienie właściwego kształtowania klimatu akustycznego w otoczeniu obiektów przemysłowych i warsztatów rzemieślniczych jest obowiązkiem ich właściciela (lub innego podmiotu posiadającego do nich tytuł prawny). Na mocy art. 141 i 144 ustawy, działalność zakładów nie może powodować przekroczenie standardów emisyjnych, jeśli zostały ustalone, ani też powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny.

W celu minimalizacji zagrożeń, niezbędne jest stosowanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów zalecanych w „Studium”, dotyczących stosowania w projektowanych obiektach, systemów grzewczych opartych na paliwach przyjaznych środowisku oraz nowoczesnych technologii ograniczających emisję zanieczyszczeń.

Oddziaływanie bezpośrednie krótkoterminowe – na etapie procesów budowlanych (emisja zanieczyszczeń oraz hałasu pochodząca z maszyn i urządzeń budowlanych oraz transportu).

Oddziaływanie pośrednie długoterminowe –

- emisja gazów i pyłów z lokalnych źródeł ciepła o stosunkowo ograniczonym zasięgu, uzależniona od stosowanych technologii grzewczych, odczuwalne głównie w okresie jesieni, zimy i wczesnej wiosny,
- emisja zanieczyszczeń związana z procesami technologicznymi (tereny aktywności gospodarczej).

Oddziaływanie długoterminowe chwilowe –

- emisja hałasu wynikająca z obsługi transportowej terenów (głównie działalności gospodarczej),
- emisja hałasu pochodząca z procesów technologicznych towarzyszących prowadzonej działalności, głównie w trakcie dnia.

Oddziaływanie skumulowane stałe – związane z występowaniem wielu źródeł uciążliwości, powodujące zwielokrotnienie zagrożeń oraz nakładanie się negatywnych zjawisk towarzyszących funkcjonowaniu terenów działalności gospodarczej.

2) POWIERZCHNIA ZIEMI, WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE - wykorzystanie zasobów środowiska, zanieczyszczenie gleby i gruntu, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków

W terenach inwestycyjnych zostaną w pewnym stopniu zdegradowane naturalne walory przyrodnicze terenu - gleba, część powierzchni biologicznie czynnej, w miejscach posadowienia budynków oraz terenach o utwardzonej nawierzchni. Utwardzenie powierzchni ziemi na dużych obszarach zaburza naturalny odpływ wód opadowych i wpływa negatywnie na równowagę warunków gruntowo – wodnych. Potencjalne nowe inwestycje stanowią źródło zagrożeń i nieuniknionych uciążliwości dla środowiska, wzrostu ogólnej ilości ścieków wymagających oczyszczenia oraz odpadów wymagających składowania i unieszkodliwienia. Jest to naturalne zjawisko towarzyszące funkcjonowaniu terenów zurbanizowanych.

W celu minimalizacji zagrożeń, niezbędne jest stosowanie zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, minimalizujących ujemny wpływ nowych inwestycji na środowisko, w zakresie konieczności stosowania prawidłowych rozwiązań dotyczących odprowadzania ścieków, wykluczanie możliwości wprowadzania do wód powierzchniowych i gleby nieoczyszczonych ścieków, prawidłowej segregacji i wywozu odpadów, ustalanie wskaźników intensywności zabudowy oraz zachowania określonej powierzchni biologicznie czynnej.

Zagospodarowanie nowych terenów inwestycyjnych powoduje zmiany w obiegu wody m.in. poprzez ograniczenie oraz likwidację zadrzewień, niwelację terenu i jego uszczelnienie oraz wyposażenie w kanalizację deszczową. Powoduje to zmniejszenie retencji terenowej i infiltracji, a w konsekwencji szybką transformację opadu i spływ powierzchniowy. Wszelkiej działalności inwestycyjnej, towarzyszyć będzie przekształcenie powierzchni ziemi obejmujące:

- przekształcenia przypowierzchniowych struktur geologicznych w związku z robotami ziemnymi (niwelacja terenu, wykopy pod fundamenty, uzbrojenie terenu),
- likwidację pokrywy glebowej i przekształcenie fizykochemicznych właściwości gleb na terenie placu budowy,
- zmiany w lokalnym obiegu wody przez drenaż płytkich wód gruntowych, zmniejszenie powierzchni infiltracji i wzrost parowania (np. poprzez zaizolowanie powierzchniowe terenu – utwardzenie powierzchni, zabudowanie terenu).

Źródło zanieczyszczeń środowiska gruntowo – wodnego stanowią:

- wytwarzane ścieki komunalne i przemysłowe - w przypadku stosowania nieszczelnych zbiorników wybieralnych;
- wody opadowe i roztopowe z terenów parkingów, placów manewrowych i dróg, potencjalnie zagrożone zanieczyszczeniem związkami ropopochodnymi;
- składowanie odpadów komunalnych i przemysłowych w miejscach nieodpowiednio do tego przystosowanych;
- realizacja inwestycji w bliskim sąsiedztwie rzek.

Wpływ ustaleń projektu „Studium” na środowisko gruntowo-wodne zależy będzie m.in. od rodzaju, charakteru i wielkości realizowanych inwestycji, miejsca lokalizacji inwestycji oraz wrażliwości terenu na zanieczyszczenie. Obszar opracowania przedstawia zróżnicowaną wrażliwość terenu na zanieczyszczenie wód. Stwierdza się, że największe potencjalne zagrożenie zanieczyszczenia wód w obszarze opracowania może być związane z realizacją inwestycji lokalizowanych w bliskim sąsiedztwie cieków wodnych.

Nie prognozuje się zanieczyszczenia środowiska wodno-gruntowego na skutek zalewania terenów inwestycyjnych wodami powodziowymi. Zagrożenie powodziowe praktycznie nie występuje. Stwierdzono jedno miejsce podatne na występowanie lokalnych podtopień w okresach obfitych opadów i roztopów. Nie stwierdzono zalewania wodami powodziowymi terenów przewidzianych dla lokalizacji zabudowy. Zagrożenie dla środowiska gruntowo – wodnego mogłoby stwarzać składowanie odpadów niebezpiecznych jak i komunalnych w miejscach do tego nieprzystosowanych. Istotnym działaniem wpływającym na ochronę stanu czystości wód i gruntu jest monitorowanie prawidłowego gromadzenia odpadów i odbioru przez odpowiednie służby.

Skutki realizacji ustaleń „Zmiany Studium” dla środowiska, przy stosowaniu prawidłowych zasad dotyczących jego ochrony (w tym w szczególności gospodarki ściekami i odpadami), nie spowodują zanieczyszczenia gruntu oraz wód powierzchniowych i podziemnych. Będą się ograniczać do trwałej degradacji powierzchni biologicznie czynnej w terenach inwestycyjnych (pod budynkami oraz powierzchniami utwardzonymi).

Oddziaływanie bezpośrednie, krótkoterminowe – na etapie procesów budowlanych (czasowe zmiany rzeźby terenu).

Oddziaływanie bezpośrednie, stałe – ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej.

Oddziaływanie pośrednie, stałe – utwardzenie powierzchni ziemi zaburzy naturalny odpływ wód opadowych i wpłynie negatywnie na równowagę warunków gruntowo – wodnych na obszarach sąsiednich.

Potencjalne stałe zagrożenie w postaci:

- możliwości zanieczyszczenia gruntu, wód powierzchniowych i podziemnych ściekami komunalnymi i przemysłowymi, substancjami ropopochodnymi i chemicznymi,
- w terenach związanych z prowadzeniem hodowli zwierzęcej, w przypadku niewłaściwego gromadzenia odchodów zwierzęcych, istnieje zagrożenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych;

Oddziaływanie skumulowane stałe – związane z występowaniem wielu źródeł uciążliwości, powodujące zwielokrotnienie zagrożeń oraz nakładanie się negatywnych zjawisk.

3) RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ROŚLINY, ZWIERZĘTA, KRAJOBRAZ, ZASOBY NATURALNE.

Rozwój nowych terenów inwestycyjnych, kosztem otwartych terenów rolniczych, wpływa na ograniczenie naturalnych obszarów nieprzekształconych lub o niewielkim stopniu przekształceń pochodzenia antropogenicznego. Jest to naturalne zjawisko występujące w obszarach zurbanizowanych. W celu zachowania równowagi biologicznej oraz właściwych proporcji zabudowy w stosunku do powierzchni biologicznie czynnej w skali lokalnej, niezbędne jest ustalanie, na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, właściwych wskaźników intensywności zabudowy oraz konieczności zachowania określonych wskaźników powierzchni biologicznie czynnej.

Tereny towarzyszące rzekom i większym ciekom powierzchniowym objęto w „Zmianie Studium” ochroną w postaci „obszarów pośredniej ochrony ekologicznej”, będących elementem systemu ochrony środowiska naturalnego. Wraz z otwartymi obszarami rolniczymi, są to obszary zapewniające zachowanie różnorodności biologicznej oraz prawidłowych proporcji terenów zurbanizowanych w stosunku do terenów naturalnych lub o ograniczonym stopniu przekształceń. Zapewnia to zwiększenie naturalnej odporności obszaru na degradację i zwiększa możliwość regeneracji zdegradowanych obszarów lub poddanych stałym uciążliwościom. Ponadto zapewnia zachowanie enklaw naturalnej szaty roślinnej, świata zwierzęcego oraz korytarzy migracji zwierząt.

Rozwój terenów zurbanizowanych nie wprowadza nowych elementów w krajobrazie antropogenicznym gminy. Nieodwracalnie przekształcają krajobraz naturalny, jednakże nie jest to zjawisko negatywne, bowiem zachowane są elementy krajobrazu nieprzekształconego lub o ograniczonym stopniu przekształceń. W celu ochrony ekspozycji przedpola wartościowych form

krajobrazowych (fragmentu krawędzi pradoliny Odry pomiędzy Wawelnem i Polską Nową Wsią oraz panoramy wsi Wawelno), w „Zmianie Studium wprowadza się zakaz zadrzewiania i zakrzewiania oraz lokalizacji obiektów i urządzeń przysłaniających lub zakłócających panoramę widokową wyróżnionych form krajobrazowych.

Lokalnie, w miejscach nowych inwestycji, nastąpi wymiana gatunków roślin i zwierząt charakterystycznych dla pól uprawnych na gatunki charakterystyczne dla terenów zurbanizowanych. Pojawią się zbiorowiska typowe dla trawników bądź terenów ruderalnych. W przypadku fauny, największe zmiany dostrzegalne będą wśród ptaków, znikną gatunki charakterystyczne dla otwartych terenów rolniczych, w zamian pojawią się występujące na obszarach zurbanizowanych: wróbel, kos, kopcuszek.

Oddziaływanie bezpośrednie stałe – ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej oraz otwartych terenów niezurbanizowanych.

Oddziaływanie pośrednie, długoterminowe, stałe – ograniczenie naturalnego świata roślinnego i zwierzęcego, zwiększenie presji i negatywnego oddziaływania na środowisko; utwardzenie powierzchni ziemi na dużym obszarze może zaburzyć naturalny odpływ wód opadowych i wpłynąć negatywnie na równowagę warunków gruntowo – wodnych a pośrednio trwale zmienić naturalne warunki siedliskowe na sąsiednich terenach.

Oddziaływanie skumulowane, stałe – kumulacja różnego typu negatywnego oddziaływania prowadzi do powstania uciążliwości charakterystycznych dla funkcjonowania terenów zurbanizowanych, których negatywne oddziaływanie ograniczane jest naturalną odpornością środowiska na degradację, związaną z istniejącymi dużymi obszarami o niewielkim stopniu przekształceń. Oddziaływanie dotyczy terenów zurbanizowanych i bezpośrednio z nimi sąsiadujących.

4) KLIMAT

W projekcie „Zmiany Studium” nie przewiduje się inwestycji, których funkcjonowanie oddziaływałoby w sposób odczuwalny na klimat lokalny.

5) ZABYTKI

Zapisy „Zmiany Studium” w zakresie ochrony konserwatorskiej należy uznać jako *oddziaływanie pozytywne*. Zakłada się ochronę wartości kulturowych występujących na obszarze gminy. Uwzględnia się konieczność ochrony stanowisk archeologicznych.

Ponadto wskazuje się obszary cenne historycznie, kulturowo i krajobrazowo, w granicach których obowiązują ustalenia zmierzające do zachowania krajobrazu kulturowego.

Celem ochrony i zachowania zabytków wpisanych do rejestru zabytków oraz zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków, w „Zmianie Studium” wskazuje się zachowanie i należyte utrzymanie elementów środowiska kulturowego mających znaczenie dla dziedzictwa i rozwoju kulturowego ze względu na ich wartość historyczną, naukową lub artystyczną. Wprowadza się zakaz użytkowania zabytku nieruchomego w sposób niezgodny z zasadami opieki nad zabytkami i nie odpowiadający jego wartości zabytkowej, przerabiania, odnawiania, rekonstruowania, konserwacji, zabudowy, odbudowy, zdobienia, rozkopywania oraz dokonywania innych zmian, przemieszczania zabytków ruchomych z naruszeniem skomponowanego lub ustalonego tradycją układu terenowego i wykonywania robót mogących przyczynić się do zeszpecenia otoczenia zabytku nieruchomego lub widoku na ten zabytek – bez zezwolenia właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.

W celu ochrony historycznie ukształtowanych zespołów ruralistycznych – jako obszarów, na których ze względu na ochronę walorów kulturowych obowiązują szczególne zasady kształtowania zabudowy (fragmenty zabudowy wsi Osiny, Komprachcice, Polska Nowa Wieś, Wawelno, Dziekaństwo, Domecko, Ochodze obejmujące układy ukształtowane na przełomie XIX i XX wieku). W „Zmianie Studium” wskazuje się zachowanie lokalnych wartości kulturowych, historycznych i estetycznych założeń ruralistycznych decydujących o tożsamości kulturowej gminy. Wprowadza się obowiązek zachowania układu przestrzennego zespołu, w tym układu dróg, zabudowy oraz zieleni (ozdobnej i ogrodów), zasad podziału na działki budowlane i zasad lokalizacji zabudowy, w tym linii zabudowy i orientacji budynków do ulicy (ustawienie kalenicowe lub szczytowe), tradycyjnej skali, formy i charakteru zabudowy.

W celu ochrony stanowisk archeologicznych, w „Zmianie Studium” wskazuje się zachowanie warunków umożliwiających prowadzenie prac archeologicznych i ochrona potencjalnych znalezisk przed zniszczeniem.

6) ZDROWIE LUDZI

W rejonie opracowania nie występują źródła zagrożeń mające bezpośredni wpływ na istniejące dobra materialne. Projekt „Zmiany Studium” zawiera informacje, iż na obszarze gminy nie występują tereny narażone na niebezpieczeństwo powodzi oraz zagrożone osuwaniem się mas ziemnych. Również projektowane zagospodarowanie terenów oraz przyjęte rozwiązania planistyczne nie wpłyną

w sposób negatywny na dobra materialne występujące zarówno w granicach obszarów inwestycyjnych, jak i w ich otoczeniu. Nie stwierdza się również szczególnie negatywnego wpływu ustaleń projektu „Zmiany Studium” na zdrowie i życie ludzi. Zagrożenia dla środowiska człowieka mogą wynikać z istniejących inwestycji zlokalizowanych w miejscach konfliktowych pod względem funkcjonalnym (np. sąsiedztwo tartaku i zabudowy mieszkalnej w miejscowości Polska Nowa Wieś).

Rozwój obszarów zurbanizowanych winien uwzględniać zasady zrównoważonego rozwoju wyrażające się między innymi prawidłową lokalizacją określonych form zabudowy, minimalizujące powstanie potencjalnego negatywnego oddziaływania na zdrowie mieszkańców.

7) OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU BORY NIEMODLIŃSKIE

Projektowany rozwój obszarów zurbanizowanych o dominującej zabudowie mieszkalnej w okolicach Ochódz oraz Polskiej Nowej Wsi, nie stwarza zagrożeń dla sąsiedniego obszaru chronionego krajobrazu. Oddziaływanie tego typu zabudowy jest charakterystyczne dla wiejskiej lub podmiejskiej tkanki osiedleńczej o niskiej intensywności.

Analiza oddziaływania inwestycji produkcyjno – usługowych lokalizowanych w granicach projektowanych rezerw terenowych w okolicach Wawelna (1.W, 2W.), w odniesieniu do zapisów rozporządzenia 0151/P/16/2006 Wojewody Opolskiego z dnia 8 maja 2006r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie Opolskim (Dz. U. Nr 33 poz. 1133).

Zapisy rozporządzenia	Ocena oddziaływania	Wnioski
§ 2 pkt 1) – czynna ochrona ekosystemów leśnych: a) preferowanie działań zmierzających do zachowania i utrzymywania w stanie zbliżonym do naturalnego istniejących śródleśnych cieków, mokradeł, polan, torfowisk, wrzosowisk oraz muraw napiaskowych poprzez m.in. ekstensywne użytkowanie i niedopuszczanie do zarastania drzewami i krzewami otwartych przestrzeni;	Nie dotyczy – tereny obecnie użytkowane w formie pól uprawnych poza obrębem kompleksów leśnych	
§ 2 pkt 2) – czynna ochrona nieleśnych ekosystemów łądowych: a) przeciwdziałanie sukcesji łąk, pastwisk i torfowisk poprzez m.in. ekstensywne użytkowanie (np. koszenie, wypas) lub mechaniczne usuwanie samosiewów drzew i krzewów, b) ograniczanie zmiany użytkowania łąk i pastwisk na grunty orne bądź inne uprawy rolne, c) preferowanie ochrony roślin metodami biologicznymi, d) kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego poprzez ochronę oraz formowanie nowych założeń zieleni wiejskiej (zadrzewienia, zakrzaczenia, remizy śródpolne, parki wiejskie), e) zachowanie śródpolnych torfowisk, zabagnień, podmokłości oraz oczek wodnych, f) zachowanie zbiorowisk wydmowych, muraw napiaskowych i psiar, g) zachowanie zbiorowisk muraw kserotermicznych, h) realizowanie melioracji odwadniająco, w tym regulowanie odpływu wody z sieci rowów, tylko w ramach	Nie dotyczy – projektowana aktywizacja terenów dla celów aktywności gospodarczej. Zapisy rozporządzenia dotyczą sposobu użytkowania i utrzymania przestrzeni rolniczej. Nie stwierdza się występowania torfowisk i podmokłości, surowców mineralnych, terenów stanowiących ciągi i korytarze ekologiczne wymagających zachowania w stanie obecnym. Dotyczy – sposobu kształtowania zabudowy nawiązującej do regionalnych stylów architektonicznych;	Należy wprowadzić zapisy dotyczące preferowania zabudowy nawiązującej do regionalnych stylów architektonicznych.

<p>racjonalnej gospodarki rolnej, jednak z bezwzględnym zachowaniem reżimów wilgotnościowych terenów podmokłych, w tym torfowisk, obszarów wodno - błotnych i obszarów źródliskowych cieków,</p> <p>i) eksploataowanie surowców mineralnych w sposób minimalizujący negatywne oddziaływania na przyrodę,</p> <p>j) preferowanie rekultywacji uwzględniającej potrzeby ochrony walorów przyrody ożywionej, nieożywionej oraz krajobrazu,</p> <p>k) przeciwdziałanie przerywaniu ciągów i korytarzy ekologicznych,</p> <p>l) preferowanie regionalnych stylów architektonicznych w zabudowie oraz zabudowy zachowującej historyczne kierunki przestrzennego rozwoju miejscowości;</p>		
<p>§ 2 pkt 3) – czynna ochrona ekosystemów wodnych:</p> <p>a) zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych wraz z pasem roślinności okalającej,</p> <p>b) zachowanie pasów roślinności wzdłuż rowów melioracyjnych i cieków z dopuszczeniem prac związanych z ich utrzymaniem i konserwacją,</p> <p>c) preferowanie wokół zbiorników wodnych roślinności niskiej i wysokiej ograniczającej spływy powierzchniowe,</p> <p>d) utrzymanie i odtwarzanie meandrów na wybranych odcinkach cieków,</p> <p>e) zwiększanie małej retencji poprzez zachowanie lub odtwarzanie siedlisk hydrogenicznych, w tym źródeł oraz starorzeczy i lokalnych obniżen terenu.</p>	<p>Nie dotyczy – brak zbiorników oraz cieków wodnych</p>	
<p>§ 3.1. (...) określa się następujące zakazy:</p> <p>1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (na terenie gminy Niemodlin);</p> <p>2) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej;</p> <p>3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeśli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;</p> <p>4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów;</p> <p>5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeśli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystywanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;</p> <p>6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno - błotnych.</p>	<p>Może dotyczyć w przypadku występowania zadrzewień śródpolnych. Może zaistnieć w zakresie powstania zagrożenia wprowadzenia zmian stosunków wodnych w przypadku realizacji inwestycji.</p>	<p>Należy wprowadzić zapisy dotyczące zakazu usuwania zadrzewień śródpolnych oraz zmian stosunków wodnych.</p>

Oddziaływanie bezpośrednie stałe – ograniczenie powierzchni biologicznie czynnej oraz otwartych terenów niezurbanizowanych.

Oddziaływanie pośrednie, długoterminowe, stałe – ograniczenie świata roślinnego i zwierzęcego, zwiększenie presji i negatywnego oddziaływania na środowisko; utwardzenie powierzchni ziemi na dużym obszarze może zaburzyć naturalny odpływ wód opadowych i wpłynąć negatywnie na równowagę warunków gruntowo – wodnych.

Wobec braku w przepisach rozporządzenia zakazu wprowadzania zabudowy w tym inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu

przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska*, należy uznać, iż jest możliwe wprowadzenie projektowanych rezerw terenowych o charakterze usługowo – produkcyjnym, przy czym w zmianie studium należy wprowadzić dodatkowe zapisy dla projektowanych rezerw, określone w powyższej tabeli w kolumnie „wnioski”. Ponadto, wskazuje się na potrzebę wprowadzania zieleni izolacyjnej, na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, niwelującej negatywne oddziaływanie inwestycji w zakresie emisji hałasu jak i ochrony krajobrazu.

Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania inwestycji lokalizowanych w granicach rezerw terenowym 1.W, 2.W. na stanowiska roślin chronionych, w tym na stanowisko śniadka baldaszkowego zlokalizowane w odległości ok. 250m od granicy rezerwy 2.W.

W przypadku terenów rekreacyjnych położonych w rejonie nieczynnych glinianek na zachód od Chmielowic, w „Zmianie studium” przewiduje się możliwość zagospodarowania terenów dla celów wypoczynku, sportu i rekreacji weekendowej, pod warunkiem podporządkowania w/w działań wymogom ochrony środowiska i krajobrazu. Z uwagi na występowanie stanowisk roślin chronionych (kotewka orzech wodny, centuria nadobna), przewiduje się rozwój funkcji rekreacyjnej, przy czym lokalizacja obiektów i urządzeń związanych z rekreacją ograniczona została do terenu obecnie częściowo zainwestowanego (zabudowania byłego zakładu przemysłowego). Wykluczono działania oraz sposób zagospodarowania terenu mogące mieć negatywny wpływ na zachowanie stanowisk roślin chronionych, w tym w szczególności prowadzących do niszczenia ich siedlisk, dokonywania zmian stosunków wodnych oraz prowadzenia hodowli ryb w sposób zagrażający roślinom. W związku z powyższym należy uznać zapisy „Zmiany studium” jako wystarczające dla występujących cennych przyrodniczo elementów środowiska naturalnego. Jednocześnie próbę aktywizacji i uporządkowanie obszaru poeksploatacyjnego należy uznać za działanie pozytywne, ponieważ w stanie niezagospodarowanym występuje stałe zagrożenie powstawania nielegalnych składowisk odpadów, co w rezultacie może doprowadzić do trwałej degradacji istniejących siedlisk.

3. Obiekty infrastruktury technicznej

W studium uwzględnia się przebieg istniejących i projektowanych sieci elektroenergetycznych wysokiego napięcia, gazociągów wysokiego ciśnienia, składowiska odpadów. Ich oddziaływanie oraz uciążliwości uwzględniane są na etapie lokalizacji nowej projektowanej zabudowy, z zachowaniem stref bezpieczeństwa wskazanych w „Zmianie Studium”.

3.1. sieci energetyczne wysokiego i średniego napięcia, stacje transformatorowe, istniejący maszt telefonii komórkowej

1) POWIETRZE, WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE, ZWIERZĘTA, ROŚLINY, RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, KLIMAT, ZASOBY NATURALNE, ZABYTKI, DOBRA MATERIALNE – brak oddziaływania.

2) POWIERZCHNIA ZIEMI – degradacja powierzchni ziemi w miejscu posadowienia słupów oraz masztów wraz z obiektami towarzyszącymi (*oddziaływanie negatywne bezpośrednie, stałe*).

3) KRAJOBRAZ – antropogeniczny element krajobrazu (*negatywne oddziaływanie stałe*).

4) LUDZIE – emisja promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego (*oddziaływanie negatywne stałe*). Niekorzystne oddziaływania mogą wystąpić w bezpośrednim sąsiedztwie urządzeń związanych z zaopatrzeniem w energię elektryczną. Trafostacje oraz linie energetyczne stanowią potencjalne źródło powstania pól elektromagnetycznych, jednak przy zachowaniu normatywnych odległości od zabudowy mieszkaniowej, nie będą stanowić zagrożenia dla zdrowia ludzi. Źródłem powstawania pól elektromagnetycznych na obszarze gminy może być stacja telefonii komórkowej, w związku z emisją do środowiska fal elektromagnetycznych wysokiej częstotliwości w postaci radiofal i mikrofal. Lokalizacja anten na odpowiedniej wysokości oraz kierunek ich usytuowania powodują, że w miejscach dostępnych dla ludności pole elektromagnetyczne emitowane przez anteny nadawcze stacji bazowych jest niższe niż dopuszczalne. Stacje bazowe nie stanowią więc na ogół zagrożenia dla zdrowia ludzi.

3.2. gazociągi wysokiego ciśnienia

1) POWIETRZE, WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE, ZWIERZĘTA, ROŚLINY, RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, KLIMAT, ZASOBY NATURALNE, ZABYTKI, DOBRA MATERIALNE, KRAJOBRAZ – brak oddziaływania.

2) POWIERZCHNIA ZIEMI – okresowe zmiany powierzchni ziemi w trakcie budowy gazociągu (*oddziaływanie negatywne krótkoterminowe*).

3) LUDZIE – brak oddziaływania. Występuje potencjalne zagrożenie wybuchem, możliwe do wyeliminowania przy zachowaniu normatywnych stref bezpieczeństwa od linii na etapie lokalizacji nowej zabudowy.

3.3. składowisko odpadów

1) POWIETRZE, LUDZIE – możliwa emisja odorów, przy zachowaniu właściwej strefy buforowej i nie lokalizowaniu w jej obrębie zabudowy mieszkalnej, nie powinna stanowić uciążliwości dla mieszkańców gminy.

2) ZABYTKI, DOBRA MATERIALNE, KLIMAT – brak oddziaływania.

3) WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE, ROŚLINY, RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ZASOBY NATURALNE – w przypadku nieprawidłowego zabezpieczenia niecki składowiska i niewłaściwej eksploatacji, istnieje potencjalna możliwość zanieczyszczenia gruntu oraz wód powierzchniowych i podziemnych, a pośrednio negatywnego oddziaływania na faunę i florę. Głęboka niecka powoduje zaburzenie naturalnych warunków gruntowo – wodnych. (*oddziaływanie negatywne stałe, pośrednie*).

4) POWIERZCHNIA ZIEMI – zmiana powierzchni ziemi w postaci głębokiej niecki oraz towarzyszących nasypów i ramp (*oddziaływanie negatywne stałe bezpośrednie*).

5) KRAJOBRAZ – obcy element krajobrazu (*oddziaływanie negatywne stałe*).

4. Tereny komunikacji

4.1 Komunikacja drogowa

1) ZASOBY NATURALNE, RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ZABYTKI, DOBRA MATERIALNE – brak oddziaływania.

2) POWIERZCHNIA ZIEMI – degradacja powierzchni ziemi w miejscu lokalizacji dróg (*oddziaływanie negatywne bezpośrednie, stałe*).

3) POWIETRZE – emisja hałasu generowana przez ruch pojazdów, emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych (*oddziaływanie negatywne bezpośrednie, długoterminowe*).

4) KLIMAT – emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych (*oddziaływanie pośrednie, długoterminowe*).

5) ROŚLINY – emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych powodująca skażenie środowiska, w rezultacie degenerację świata roślinnego (*oddziaływanie bezpośrednie – w miejscu lokalizacji drogi oraz pośrednie – na tereny sąsiednie, długoterminowe*).

6) ZWIERZĘTA – elementy krajobrazu tworzące barierę dla migracji zwierząt (*oddziaływanie bezpośrednie, stałe*). Skala oddziaływania uzależniona od rangi drogi i związanego z nią natężenia ruchu pojazdów. Emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych powodująca skażenie środowiska, w rezultacie degenerację świata zwierzęcego (*bezpośrednie – w miejscu lokalizacji drogi oraz pośrednie – na tereny sąsiednie, długoterminowe*).

7) WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE – zagrożenie skażenia substancjami ropopochodnymi i chemicznymi (*zagrożenie oddziaływania pośredniego, stałe*).

8) KRAJOBRAZ – antropogeniczny element krajobrazu (*oddziaływanie bezpośrednie, stałe*).

6) LUDZIE – emisja hałasu (*oddziaływanie bezpośrednie, chwilowe*). Przy zachowaniu określonych odległości od dróg na etapie lokalizacji nowej zabudowy, emisja nie będzie miała znaczenia dla zdrowia i komfortu życia mieszkańców.

4.2. Komunikacja kolejowa - istniejąca

1) POWIETRZE, WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE, ROŚLINY, KLIMAT, RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ZASOBY NATURALNE, ZABYTKI, DOBRA MATERIALNE – brak oddziaływania.

2) POWIERZCHNIA ZIEMI – degradacja powierzchni ziemi w miejscu lokalizacji linii kolejowej oraz terenów kolejowych (*oddziaływanie bezpośrednie, stałe*).

3) KRAJOBRAZ – antropogeniczny element krajobrazu (*oddziaływanie pośrednie, stałe*).

4) LUDZIE – emisja hałasu (*oddziaływanie bezpośrednie, chwilowe*). Przy zachowaniu określonych odległości od linii kolejowej na etapie lokalizacji nowej zabudowy, emisja nie będzie miała znaczenia dla zdrowia i komfortu życia mieszkańców.

5) ZWIERZĘTA – elementy krajobrazu tworzące barierę dla migracji zwierząt (*oddziaływanie bezpośrednie, stałe*).

6. Pozostałe obszary

6.1. Grunty rolnicze, ogrody działkowe

1) ZASOBY NATURALNE, ZABYTKI, DOBRA MATERIALNE, POWIETRZE, KLIMAT, LUDZIE – brak oddziaływania.

2) RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ROŚLINNOŚĆ, ZWIERZĘTA – element otwartych przestrzeni o ograniczonym przekształceniu, obszar biologicznie czynny, wpływający dodatnio na podniesienie naturalnej retencji, odporności środowiska na

degradację i zdolności do regeneracji obszarów gminy (*oddziaływanie pozytywne, pośrednie, długoterminowe, stałe*). Miejsce występowania naturalnej roślinności w postaci zadrzewień i skupisk zakrzaczeń śródpolnych, towarzyszących drogom polnym i rowom.

3) POWIERZCHNIA ZIEMI, WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE – zagrożenie skażenia chemicznymi środkami ochrony roślin oraz nawozami sztucznymi (*potencjalne oddziaływanie negatywne, pośrednie*).

4) KRAJOBRAZ – naturalny, element krajobrazu naturalnego i kulturowego (*oddziaływanie pozytywne*).

6.2. tereny rolnicze stanowiące obszary pośredniej ochrony biologicznej - otulina ważniejszych cieków wodnych

1) ZASOBY NATURALNE, ZABYTKI, DOBRA MATERIALNE, POWIETRZE, KLIMAT, LUDZIE – brak oddziaływania.

2) RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ROŚLINNOŚĆ, ZWIERZĘTA – element otwartych przestrzeni i nieprzekształcony, obszar biologicznie czynny, wpływający dodatnio na podniesienie naturalnej odporności środowiska na degradację i zdolności do regeneracji obszarów gminy, wspomagający naturalną retencję, (*oddziaływanie pozytywne, pośrednie, długoterminowe, stałe*). Miejsce występowania naturalnej roślinności oraz stanowiące siedliska fauny oraz korytarze migracji zwierząt.

3) POWIERZCHNIA ZIEMI, WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE – element ochrony biologicznej cieków wodnych stanowiący naturalną otulinę cieków, zachowującą roślinność charakterystyczną dla strefy brzegowej koryt rzecznych (*oddziaływanie pozytywne bezpośrednie i pośrednie, długoterminowe i stałe*).

4) KRAJOBRAZ – naturalny, element krajobrazu naturalnego i kulturowego (*oddziaływanie pozytywne*).

6.3. tereny lasów i gruntów leśnych, zieleni parkowej, tereny rolnicze wskazane do zalesienia

1) ZASOBY NATURALNE, ZABYTKI, DOBRA MATERIALNE – brak oddziaływania.

2) RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ROŚLINNOŚĆ, ZWIERZĘTA, POWIETRZE, KLIMAT, LUDZIE – element przyrodniczy i nieprzekształcony, obszar biologicznie czynny, wpływający dodatnio na podniesienie naturalnej odporności środowiska na degradację i zdolności do regeneracji obszarów gminy, wspomagający naturalną retencję, (*oddziaływanie pozytywne pośrednie, stałe*). Miejsce występowania naturalnej roślinności oraz stanowiące siedliska fauny.

3) POWIERZCHNIA ZIEMI, WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE – element sprzyjający naturalnej retencji wody (*oddziaływanie pozytywne bezpośrednie i pośrednie, długoterminowe i stałe*).

4) KRAJOBRAZ – naturalny, element krajobrazu naturalnego i kulturowego.

6.4. tereny wód otwartych stojących i płynących

1) ZASOBY NATURALNE, ZABYTKI, DOBRA MATERIALNE, POWIETRZE, KLIMAT, LUDZIE – brak oddziaływania.

2) RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA, ROŚLINNOŚĆ, ZWIERZĘTA, POWIERZCHNIA ZIEMI, WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE – element systemu retencji i odprowadzania wód powierzchniowych, obszar biologicznie czynny, wpływający dodatnio na podniesienie naturalnej odporności środowiska na degradację i zdolności do regeneracji, (*oddziaływanie pozytywne bezpośrednie i pośrednie, stałe*). Miejsce występowania cennej roślinności oraz stanowiące miejsce siedliskowe fauny.

3) KRAJOBRAZ – naturalny, element krajobrazu naturalnego i kulturowego (*oddziaływanie pozytywne*).

V. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ ZMIANY STUDIUM

Ze względu na charakter dokumentu planistycznego – jakim jest „Studium...”, charakteryzującego się stosunkowo znacznym stopniem ogólności, zarówno ze względu na skalę opracowania (1:10 000) jaki na konieczność pozostawienia pewnej swobody w kształtowaniu polityki przestrzennej w skali lokalnej, nie jest możliwe precyzyjne określenie skutków realizacji zapisów „Studium...”. O ile wpływ na środowisko terenów zabudowy mieszkalnej jest stosunkowo nieznacznym i typowy dla tego typu inwestycji, to skala oddziaływania i wpływ przyszłych inwestycji na środowisko w zakresie terenów usługowo – produkcyjnych, będzie uzależniony od charakteru lokalizowanych działalności. Potencjalnie, może być to oddziaływanie znaczące.

W analizowanym projekcie „Zmiany Studium”, zdefiniowano dopuszczalne poziomy uciążliwości jako:

- działalność o ograniczonej uciążliwości - działalność gospodarcza niepowodująca przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący działalność posiada tytuł prawny, z wykluczeniem przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko jest obligatoryjne (w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska);
- działalność nieuciążliwa – działalność gospodarcza niepowodująca przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący działalność posiada tytuł prawny z wykluczeniem przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których zostanie stwierdzona konieczność sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko;
- działalność nie kolidująca z funkcją mieszkaniową – działalność nieuciążliwa z wykluczeniem działalności związanej z wielokrotną obsługą transformatorową t.j. więcej niż dwa kursy/dobę oraz pojazdami ciężkimi, tj. powyżej 2,5 t. i lokalizację miejsc składowych.

W rejonie koncentracji terenów zabudowy mieszkalnej, w projekcie „Zmiany Studium” przewiduje się ograniczenia uciążliwości w przypadku lokalizacji nowych obiektów związanych z działalnością gospodarczą.

Zadaniem Gminy, które w znacznym winno zapewniać zrównoważony rozwój, jest niewątpliwie właściwe kształtowanie terenów przyszłej zabudowy na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, uwzględniające konieczność zachowania właściwych proporcji pomiędzy terenami zabudowanymi a terenami naturalnymi, zachowania odpowiednich wskaźników

powierzchni biologicznie czynnej. Gmina winna monitorować gromadzenie i wywóz ścieków z terenów nieskanalizowanych, oraz gromadzenie i odbiór odpadów, poprzez kontrolę podpisanych umów z licencjonowanymi firmami, co w pewnym stopniu przyczyni się do zakładanej ochrony czystości wód podziemnych i powierzchniowych oraz ziemi.

W celu zachowania walorów krajobrazowych, otwartych przestrzeni rolno – leśnych oraz kształtujących się ciągów ekologicznych, Gmina winna sukcesywnie sporządzać miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego również dla terenów rolniczych, co zablokuje niekontrolowany rozwój zabudowy na podstawie decyzji administracyjnych (decyzje o warunkach zabudowy). W obecnym porządku prawnym, decyzje nie muszą zachowywać zgodności z zapisami „Studium...”, bowiem decyzje administracyjne wydaje się na podstawie przepisów prawa, a „Studium...” nie jest aktem prawa miejscowego. Takie działanie Gminy mogłoby być uznane za swego rodzaju metodę kontroli rozwoju terenów zainwestowanych oraz wpływ na zachowanie istotnych obszarów w stanie naturalnym i nieprzekształconym.

W zakresie częstotliwości przeprowadzania analiz aktualności zarówno studium, jak i planów miejscowych przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przewidują w art. 32, iż: wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowywaniu planów miejscowych i opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania w nawiązaniu do ustaleń studium, z uwzględnieniem decyzji zamieszczonych w rejestrach (art. 57 ust. 1–3 i art. 67 ww. ustawy), a następnie przekazuje radzie gminy wyniki tych analiz, co najmniej raz w czasie kadencji rady. Z kolei rada gminy podejmuje uchwałę w sprawie aktualności studium i planów miejscowych, a w przypadku uznania ich za nieaktualne, w całości lub w części, podejmuje działania mające na celu uaktualnienie tych opracowań.

Podstawowym kryterium oceny powinny być nie tylko zapisy studium i planów, ale również ich konkretna realizacja w terenie.

Skutki realizacji postanowień studium będą podlegały bieżącemu monitoringowi odpowiednich służb ochrony środowiska, przyrody, organów administracji oraz organizacji ekologicznych. Bardzo ważna jest również postawa mieszkańców, którzy powinni reagować natychmiastową interwencją w przypadku stwierdzenia wystąpienia uciążliwości.

Po sporządzeniu planów zagospodarowania przestrzennego oraz realizacji planowanych inwestycji, proponuje się monitorowanie skali presji na środowisko na podstawie rejestru i analizy decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz

wykorzystywanie wyników państwowego monitoringu WIOŚ w zakresie stanu jakości poszczególnych elementów środowiska oraz występujących tendencji i dynamiki zmian. Częstotliwość badań poszczególnych komponentów środowiska uzależniona będzie od rodzajów zakładów oraz od decyzji o środowiskowych uwarunkowań ich zgody na realizację przedsięwzięcia. Analizę danych o środowisku zebranych przez WIOŚ przedstawiane są corocznie.

VI.ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OBSZARU NATURA 2000

Jako priorytetowe kierunki działań w zakresie ochrony środowiska, „Zmiana Studium” zakłada:

- Poprawę stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych, stanu powierzchni ziemi i powietrza atmosferycznego oraz warunków sanitarnych środowiska, poprzez:
 - Zakończenie realizacji kompleksowego systemu kanalizacji sanitarnej uwzględniającego objęcie grupowym systemem oczyszczania ścieków obszarów zurbanizowanych oraz zespołów zabudowy mieszkaniowo – zagrodowej zlokalizowanych w obszarze otwartym;
 - Prawidłowy system odbioru odpadów komunalnych uwzględniający segregację i zagospodarowanie;
 - Opracowanie i wdrożenie programu rekultywacji wyrobisk poeksploatacyjnych uwzględniającego w pierwszej kolejności rekultywację miejsc niekontrolowanego składowania odpadów. Prowadząc rekultywację w kierunku zgodnym z pierwotnym użytkowaniem terenu lub poprzez rozwój systemu zieleni śródpolnej i zbiorników wodnych. Największe obszary zdegradowane w Osinach i Chmielowcach przewiduje się do rekultywacji w kierunku leśno – wodnym z uwzględnieniem funkcji rekreacyjnej;
 - Propagowanie, a dla nowych obiektów budowlanych - wprowadzenie obowiązku, poprzez instrumenty realizacji polityki przestrzennej, stosowania w celach grzewczych paliw niskoemisyjnych; docelowo zakłada się gazyfikację obszarów zurbanizowanych;
 - Kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą, w szczególności w zakresie posiadania wymaganych decyzji określających warunki korzystania ze środowiska i przestrzegania tych warunków (dot. m.in. pozwoleń wodno – prawnych na rolnicze wykorzystanie ścieków hodowlanych i użytkowanie

- zbiorników wodnych) oraz w zakresie przestrzegania norm dotyczących emisji hałasu i realizacji przepisów regulujących gospodarkę odpadami;
- Wystąpienie do właściwych organów administracji państwowej i samorządowej o ustanowienie obszarów ograniczonego użytkowania dla gminnego wysypiska śmieci, linii elektroenergetycznych 110 kV, 220 kV i 400kV, gazociągów wysokiego ciśnienia oraz autostrady.
 - Ochronę wartościowych zespołów przyrodniczych, poprzez:
 - Ochronę lasów, niskiej i wysokiej zieleni łąkowej oraz torfowisk w dolinach i źródłiskach Prószkówki, Ochodzanki, Bródka i ich dopływów, fragmentu krawędzi morfologicznej pradoliny Odry pomiędzy Wawelnem i Polską Nową Wsią, ciągów zieleni przydrożnej – starodrzewu we wsiach Chmielowice, Żerkowice, Domecko, Komprachcice i Ochodze, parku w Domecku i Chmielowicach, starodrzewu na cmentarzu w Wawelni i zieleni w obszarach zurbanizowanych;
 - Systematyczny monitoring systemów obszarów chronionych oraz w uzasadnionych przypadkach, wprowadzenie dodatkowych form ochrony (np. ustanowienie użytków ekologicznych, ochrony gatunkowej roślin i zwierząt, pomników przyrody);
 - Udrożnienie lub wybudowanie nowych przepustów w nasypach drogowych i kolejowych przegradzających poprzeczne doliny cieków;
 - Podporządkowanie względem krajobrazowym zabudowy dopuszczonej w strefach nieurbanizowanych o dominacji krajobrazu naturalnego;
 - Niedopuszczenie do eksploatacji złoża węgla brunatnego w Polskiej Nowej Wsi.
 - Ochronę zasobów naturalnych, poprzez:
 - Zakaz zmiany sposobu użytkowania terenów udokumentowanych złóż surowców ilastych i piasków schudzających ceramiki budowlanej Komprachcice w Chmielowicach oraz węgla brunatnego w Polskiej Nowej Wsi, do czasu wyeksploatowania kopalni lub anulowania złoża;
 - Ochronę istniejących ujęć wód podziemnych dla potrzeb obrony cywilnej oraz sytuacji awaryjnych.
 - Ochronę zasobów krajobrazowych, poprzez:
 - Uwzględnienie w kształtowaniu zabudowy zlokalizowanej w krajobrazie otwartym, kontekstu krajobrazowego;
 - Ochronę widoku krawędzi morfologicznej pradoliny Odry oraz widoku wsi Wawelno od strony północno – wschodniej.
 - Ochronę wartościowych obszarów kulturowych, poprzez:
 - Ochronę fragmentów zabudowy wsi Komprachcice, Polska Nowa Wieś, Wawelno, Domecko, Ochodze, Dziekaństwo i Osiny, obejmujących układy ukształtowane na przełomie XIX i XX wieku, naruszone w stopniu

- uzasadniającym ich ochronę w zakresie zasadniczych elementów rozplanowania oraz formy i skali zabudowy;
- Ochronę parków w Domecku i Chmielowicach oraz cmentarzy w Chmielowicach, Domecku, Komprachcicach, Dziekaństwie, Ochodzach, Żerkowicach, Osinach, Polskiej Nowej Wsi i Wawelnie przepisami prawa miejscowego;
 - Przeprowadzenie rewaloryzacji z przystosowaniem do celów wypoczynkowych parku w Domecku, zdegradowanego niekontrolowanym rozrostem samosiewów, zaśmiecaniem, niedrożnością cieków i zabudowę szklarniową (obecnie w ruinie).

W celu ochrony Obszaru Chronionego Krajobrazu Bory Niemodlińskie w „Zmianie Studium” zakłada się: zachowanie i wzbogacanie składu gatunkowego flory i fauny, biologiczne zasilanie terenów zielonych w obrzeżach aglomeracji opolsko – kędzierzyńskiej, zapewnienie warunków dla turystyki i rekreacji w sposób nie powodujący zagrożeń dla środowiska. Założone cele realizowane mają być poprzez uwzględnienie kierunków działań ujętych w rozporządzeniu Nr 0151/P/16/2006 Wojewody Opolskiego z dnia 8 maja 2006r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie Opolskim (Dz. U. Nr 33 poz. 1133), związane ze sposobem użytkowania terenów oraz ich przeznaczeniem w tym w szczególności:

- 1) w zakresie ochrony ekosystemów leśnych:
 - zachowanie i utrzymywanie w stanie zbliżonym do naturalnego śródleśnych cieków, mokradeł, polan, torfowisk, wrzosowisk oraz muraw napiaskowych poprzez m.in. niedopuszczanie do zarastania drzewami i krzewami otwartych przestrzeni;
- 2) w zakresie ochrony nieleśnych ekosystemów lądowych:
 - a) przeciwdziałanie sukcesji łąk,
 - b) ograniczenie zmian użytkowania łąk i pastwisk na grunty orne,
 - c) kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego poprzez ochronę oraz formowanie nowych założeń zieleni wiejskiej (zadrzewienia, zakrzaczenia, remizy śródpolne, parki wiejskie,
 - d) zachowanie śródpolnych torfowisk, zabagnień, podmokłości oraz oczek wodnych,
 - e) zachowanie zbiorowisk wydmowych, muraw napiaskowych, psiar, zbiorowisk muraw kserotermicznych,
 - f) realizowanie melioracji odwadniających z zachowaniem reżimów wilgotnościowych terenów podmokłych,

- g) eksploatawanie surowców mineralnych w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie na przyrodę,
 - h) preferowanie rekultywacji uwzględniającej potrzeby ochrony walorów przyrody ożywionej, nieożywionej i krajobrazu,
 - i) przeciwdziałanie przerywaniu korytarzy ekologicznych,
 - j) preferowanie regionalnych stylów architektonicznych w zabudowie oraz zabudowy zachowującej historyczne kierunki przestrzennego rozwoju miejscowości,
- 3) w zakresie ochrony ekosystemów wodnych występujących na obszarze gminy:
- a) zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych wraz z pasem roślinności okalającej,
 - b) zachowanie pasów roślinności wzdłuż rowów melioracyjnych i cieków z dopuszczeniem prac związanych z utrzymaniem i konserwacją;
 - c) zwiększanie małej retencji poprzez zachowanie lub odtwarzanie siedlisk hydrogenicznych.

W celu zapewnienie ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów oraz siedlisk przyrodniczych - jako zasobów przyrody objętych ochroną gatunkową zgodnie z *ustawą o ochronie przyrody* oraz aktami wykonawczymi, zakłada się: powiązanie głównych elementów regionalnego systemu obszarów ochrony ekologicznej dla zapewnienia wymiany genów i rekolonizacji pomiędzy obszarami najbogatszymi w gatunki roślin i zwierząt dziko żyjących, ochronę wód powierzchniowych i ich źródeł oraz głównych obszarów zasilania wód podziemnych, oraz ochronę terenów o wyróżniających się walorach krajobrazowych.

„Zmiana Studium” wprowadza zakaz:

- 1) odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód i gruntu,
- 2) likwidacji istniejących zadrzewień i zakrzewień,
- 3) - lokalizacji nowej zabudowy poza istniejącymi działkami budowlanymi i siedliskami w części obszaru o wzmożonym rygorze (dolina Prószkówki i fragment krawędzi morfologicznej pradoliny Odry pomiędzy Wawelnem i Polską Nową Wsią),
- 4) lokalizacji nowej zabudowy nie związanej z prowadzeniem gospodarstwa rolnego poza lukami istniejącej zabudowy – w pozostałej części obszaru,
- 5) kształtowania zabudowy w formie zwartych zespołów lokalizowanych w kierunku prostopadłym do osi pasma (obszaru),

- 6) lokalizowania nowych i rozbudowy istniejących obiektów nie wyposażonych w urządzenia do oczyszczania ścieków,
- 7) lokalizacji składowisk odpadów i wylewisk,
- 8) przekształceń rzeźby terenu i niszczenia gleby.

Ponadto postuluje się ograniczenia poprzez uzależnienie od oceny wpływu na środowisko przyrodnicze:

- 1) chemicznego nawożenia upraw,
- 2) zmiany stosunków wodnych i regulacji cieków wodnych,
- 3) działalności produkcyjnej i hodowlanej,
- 4) zaprzestanie rolniczego użytkowania części gruntów najniższych klas bonitacyjnych i w zależności od istniejących warunków naturalnych uzupełnianie i tworzenie nowych zalesień, zadrzewień i zakrzewień lub pozostawienie do renaturalizacji poprzez sukcesję,
- 5) zamianę użytków rolnych na trwałe użytki zielone,
- 6) zachowanie odległości pomiędzy budynkami min. 30,0m oraz stosowanie wskaźnika wykorzystania terenu max 10% powierzchni zabudowy działki, a dla działek mieszkaniowych i zagrodowych – 30%,
- 7) wprowadzenie dodatkowych form ochrony przyrody na podstawie szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej.

W celu zapewnienie ochrony lasów ochronnych, ustanowionych Rozporządzeniem Nr 143 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 29 maja 1995r., w „Zmianie Studium” zakłada się:

- 1) poprawę stanu drzewostanów (II strefa uszkodzenia przez przemysł),
- 2) ochronę zasobów wód (lasy wodochronne),
- 3) ochronę środowiska przyrodniczego wokół miasta.

Postuluje się prowadzenie gospodarki leśnej w sposób zapewniający ciągłe spełnianie przez nie celów, dla których zostały wydzielone, w szczególności poprzez:

- 1) zachowanie trwałości lasów w drodze:
 - a) dbałości o stan zdrowotny i sanitarny lasów,
 - b) preferowanie naturalnego odnowienia lasów,
 - c) ograniczania regulacji stosunków wodnych do prac uzasadnionych potrzebami odnowienia lasów oraz użytkowania sąsiadujących z lasami ochronnymi gruntów nieleśnych,
 - d) ograniczanie trwałego odwadniania bagien śródleśnych do przypadków, w których wyniki przeprowadzonych badań i ekspertyz wykluczają niekorzystny wpływ tego zabiegu na stosunki wodne w lasach ochronnych;

- 2) zagospodarowanie i ochronę lasów w drodze:
 - a) kształtowanie struktury gatunkowej i przestrzennej lasów zgodnie z warunkami siedliskowymi, w kierunku powiększania różnorodności biologicznej i zwiększania odporności lasów na czynności destrukcyjne,
 - b) stosowanie indywidualnych sposobów zagospodarowania i ochrony poszczególnych drzewostanów,
 - c) ustalanie etatu cięć według potrzeb hodowlanych lasów,
 - d) ograniczania stosowania zrębów zupełnych do najłabszych siedlisk leśnych, prowadzenie śinki drzew, zrywki i wywozu drewna w sposób zapewniający w maksymalnym stopniu ochronę gleby i roślinności leśnej.

Podstawowym wyznacznikiem przy wprowadzaniu nowych elementów zagospodarowania do środowiska, winno być zachowanie właściwych proporcji między terenami zurbanizowanymi a otwartymi, jak również zachowanie ciągłości terenów otwartych oraz przyjęcie i zrealizowanie takich rozwiązań funkcjonalnych i przestrzennych, które umożliwiają zachowanie wartości środowiska lub zminimalizowanie niekorzystnych zmian. Ze względu na dużą presję inwestycyjną, w procesie zagospodarowania przestrzennego zajmowane są nowe tereny otwarte i przeznaczane na cele budowlane. Analizując całokształt zagadnień przyrodniczych w opracowywanym projekcie „Zmiany Studium” można stwierdzić, iż projektowane zamierzenia uwzględniają w znacznym stopniu zasady ochrony środowiska, wykluczając możliwość powstawania negatywnego oddziaływania na środowisko. Analizując możliwość wprowadzenia rozwiązań alternatywnych skupiono się na poszczególnych komponentach środowiska, uwzględniono słabe punkty oraz metody minimalizacji niekorzystnych skutków realizacji założeń projektowanego dokumentu dla środowiska, a także rozpatrzono oczekiwania potencjalnych inwestorów i przeanalizowano zasadność ich dążeń z uwzględnieniem celu i skutków dla środowiska. Po rozważeniu możliwości wprowadzenia innych rozwiązań alternatywnych dla projektowanych terenów zabudowy uznano, iż zaproponowane w projekcie „Zmiany Studium” założenia zasadniczo są optymalne z punktu widzenia prawidłowości rozwiązań planistycznych. Nowe tereny inwestycyjne stanowiąc będą poszerzenie i uzupełnienie zabudowy dotychczasowej, z zachowaniem zasad ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju. Analiza przyjętych w projekcie rozwiązań wykazała, iż zaproponowane ustalenia dotyczące zasad zagospodarowania obszaru gminy uznano za optymalne z punktu widzenia zasad ochrony środowiska. Lokalizacja rezerw terenu o charakterze produkcyjno –

usługowym (1.W i 2.W) w obrębie obszaru chronionego krajobrazu, jest możliwa zgodnie z zapisami rozporządzenia Nr 0151/P/16/2006 Wojewody Opolskiego z dnia 8 maja 2006r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie Opolskim (Dz. U. Nr 33 poz. 1133). Należy uznać, iż zaproponowane rozwiązania nie wymagają określenia innych dodatkowych środków naprawczych lub kompensujących negatywne oddziaływanie na środowisko. Ocena ewentualnej degradacji środowiska i zagrożeń zanieczyszczeniem, oparta została na danych dotyczących inwestycji o podobnym charakterze, lokalizowanych na obszarach o zbliżonych uwarunkowaniach przyrodniczych.

Należy podkreślić, iż stopień ogólności dokumentu, jakim jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zasadniczo utrudnia identyfikację i dokładne określenie stopnia oddziaływania poszczególnych inwestycji. Prognoza zajmuje się (zgodnie z zakresem ocenianego dokumentu) ogólnym wpływem na środowisko, zainwestowaniem w skali makro, a nie poszczególnych inwestycji. Takie szczegółowe określenie powinno nastąpić na etapie sporządzania planu miejscowego, który w sposób bardziej szczegółowy określi zasady zagospodarowania terenu, a przede wszystkim na etapie lokalizacji i realizacji konkretnych inwestycji.

VII. STRESZCZENIE

Krajobraz obszaru gminy Komprachcice należy zaliczyć do ekosystemu naturalnego (zbiorowiska wodne, szuwarowe, leśne, zaroślowe, łąkowe i murawowe) i ekosystemu antropogenicznego (zbiorowiska segetalne i synantropijne). Duże obszary na terenie gminy zajmują grunty orne. Tereny łąk zajmują znacznie mniejsze tereny i występują głównie w dolinach rzek. Dolina Prószkówki stanowi korytarz ekologiczny cenny pod względem przyrodniczym, o nieznacznym stopniu przekształceń. Znaczące powierzchnie w gminie Komprachcice zajmują tereny zabudowane, charakteryzujące się znacznym stopniem synantropizacji, zaburzając ekologiczną strukturę funkcjonalno - przestrzenną. Lokalne wzbogacenia struktury przyrodniczej stanowi zieleń towarzysząca zabudowie mieszkalnej, sady i ogrody przydomowe.

Pozytywnym aspektem studium jest zachowanie i utrwalenie naturalnych ciągów ekologicznych towarzyszących ciekom wodnym. Wyłączenie z ewentualnych inwestycji ww. obszarów, utrwali zachowanie naturalnych cech obudowy biologicznej rzek, co niewątpliwie będzie miało dodatni wpływ na zachowanie ciągłości terenów stanowiących istotne elementy przyrodnicze gminy, zachowanie naturalnej odporności na degradację obszaru gminy oraz zdolności do regeneracji.

Jednym z założeń studium jest utrzymanie zakazu zabudowy w obrębie dolin cieków wodnych oraz w terenach cennych pod względem krajobrazowym (Ochrona widoku krawędzi morfologicznej pradoliny Odry oraz widoku wsi Wawelno od strony północno – wschodniej). Są to założenia przewidujące zahamowanie niekontrolowanego rozwoju zabudowy na mocy decyzji o warunkach zabudowy.

Na obszarze opracowania nie występują obszary Natura 2000. Do najcenniejszych obszarów występowania flory i fauny w gminie Komprachcice należy zaliczyć: dolinę Prószkowskiego Potoku wraz z podmokłymi łąkami i łęgami, kompleks podmokłych łąk i turzycowisk koło Ochodzy, nieczynne piaskownie i otaczający je kompleks leśny na północ od Polskiej Nowej Wsi, nieczynne glinianki na zachód od Chmielowic.

Nie stwierdza się istotnych problemów ochrony środowiska, w odniesieniu do obszarów chronionych na podstawie *ustawy o ochronie przyrody*, a w szczególności obszarów Natura 2000 (które nie występują), choć należy wskazać kilka istniejących zagrożeń. Istotne źródło uciążliwości stanowi autostrada, jednakże jest to element infrastrukturalny na którego oddziaływanie i przebieg Gmina nie ma wpływu. Obserwuje się presję inwestycyjną dotyczącą lokalizowania zabudowy w obrębie dolin cieków. Występuje kolizja istniejącej zabudowy wsi Komprachcice i Polska Nowa Wieś z ciągami ekologicznymi rzeki Bródek i mniejszych cieków. Istotnym problemem jest również funkcjonowanie uciążliwych obiektów produkcyjnych (rzemieślniczych) oraz obiektów hodowlanych w granicach lub w pobliżu terenów intensywnej zabudowy mieszkaniowej.

Celem analizowanego projektu Zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Komprachcice, jest wprowadzenie możliwości uwzględniania, w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na obszarach oznaczonych w studium jako STREFA ROLNA, a także uaktualnienie zapisów w zakresie występowania na obszarze gminy terenów zamkniętych, udokumentowanych złóż kopalin oraz udokumentowanych wód podziemnych. W związku z koniecznością ochrony interesów gminy przed ewentualnymi żądaniem odszkodowawczymi, wprowadzono zapis umożliwiający uwzględnianie w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wydanych prawomocnie decyzji na obszarach rolniczych. Dla środowiska nie będzie miało to żadnego znaczenia, decyzje wydawane są po uzyskaniu stosownych uzgodnień z powołanymi organami i instytucjami. Dotyczą miejsc sąsiadujących z istniejącą zabudową. Analizowany dokument ma charakter porządkujący zapisy studium, w szczególności mający chronić Gminę. Nie wprowadza się w nim nowych terenów inwestycyjnych.